

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VII. — Stev. 44.

Murska Sobota, 3. novembra 1955.

Cena din 10.—

Zbori volivcev in volitve krajevnih odborov:

ocena našega političnega dela

Večina novih občin v Pomurju se krepko loteva dela

V desetih velikih občinah združenega Pomurja so ob kraju drugega meseca delovanja novih občin zaživel tudi krajevni odbori. Zaživel so vsaj s tem, da so bili pred kratkim izvoljeni — z izjemo nekaterih krajev, kjer zbori volivcev niso uspeli. Za vse pa velja osnovna ugotovitev: uspeh ali neuspeh je bil rezultat dobrega ali pomanjkljivega političnega dela.

Čeprav so v nekaterih krajih morali zbori volivcev sklicevati tudi po večkrat, preden so bili sklepni, in četudi je bila ponekod udeležba dokaj pičila, velja za zadnje zore volivcev, združene z volitvami krajevnih odborov, le ugotovitev, da so bili v splošnem boljši od prejšnjih. Dobri in pomanjkljivi zbori — oboji dajejo svoj pečat političnemu delu, ki je bilo v pripravah zadnjih zborov nekoliko temeljitejše, vsaj v nekaterih občinah. Slednje velja predvsem za občine M. Sobota, Ljutomer in Radgona, kjer se tudi najbolj odraža iniciativa ljudskih odborov, posameznih svetov, pa tudi že nekaterih novozvoljenih krajevnih odborov. Značilno za zadnje zore je tudi to, da so bili razgovori novsod zelo živahni, vendar so volivci največ razpravljali o pristojnostih krajevnih odborov in samih volitvah, manj pa o statutih občin, nadalje to, da so ljudski odborniki tokrat močneje nastopali v svoji funkciji, kakor sicer na prejšnjih zborih.

Ce recemo, da je večina novih občin v Pomurju krepko prišla za delo, moramo obenem dodati, da so se pozamezni ljudski odbori znašli pri delu dokaj različno. Samostojnost in iniciativa veje še posebej iz dela ljudskih odborov Ljutomera in Radgone, kjer se lotevajo najbolj perečih gospodarskih in upravnih problemov — kljub precejšnjim začetnim težavam. Uspehi takega dela se zrcalijo v pravočasnih političnih pripravah, v delavnosti množičnih družbenih organizacij — od ljudskega odbora, svetov in odborov pa do zborov volivcev — povsod je zaznavno njihovo delo. V občini Ljutomer so se n. pr. takoj lotili vprašanja, kako bi razširili nekatera podjetja, zlasti pa, kako bi nadaljevali začeto obnovo vinogradništva in sadjarstva. S podobnimi načrti se ukvarjajo tudi v Radgoni, Soboti, in še ponekod, kar le potrjuje mnenje, da so nove občine v Pomurju v glavnem pravilno usmerile svoje delo in da se jih volivci oklepajo z zaupanjem.

Značilnost zborov volivcev v Ljutomerski občini je še posebej v tem, da so jih vodili odborniki, ki so se na poročilo in razpravo že prej temeljito pripravili. Podobna ugotovitev velja tudi za precejšen del zborov v soboški občini. Po množičnosti in živahni razpravi so se predvsem odlikovali zbori volivcev v Zeleznihi dverih, Ieruzalemu, Razkrižju, Globoki itd. Na zboru v Zeleznihi dverih so razpravljali o delu občinskih svetov, o vlogi krajevnih odborov, kmetovalce so zanimala razna vprašanja okrog kmetijskih gradenj, razpravo pa so povezovali tudi z združništvom, ker so bili v tem času tudi polletni občni zbori zadrug. Prav zbor v Zeleznihi dverih lepo dokazuje, da je dobro pripravljen zbor volivcev lahko samo ploden.

Na zborih volivcev v soboški občini so največ razpravljali o komunalnih problemih, predvsem ceste so domala povsod omenjali. Za soboško občino pa velja še posebej omeniti, da so vodstva osnovnih organizacij SZDL skoraj povsod predlagala kandidate v krajevne odbore, ki so jih volivci tudi izvolili. Od vseh niso uspeli le trije zbori. Iniciativnost novih krajevnih odborov pa se že kaže predvsem v tem, da skušajo najti lastne viire in odkrivajo stare neurejene zadeve. Slabše so uspeli zbori volivcev v krajih, kjer volivcem ni bila dovolj jasna vsebina novih občin in kjer je premalo članov SZDL. To se je pokazalo predvsem na območju Tišine in Mačkovec.

V martjanski občini so izvedli trideset zborov volivcev in le štirje niso bili prvič sklepni. Udeležba je bila povprečna, nekateri zbori pa

so bili sklicani ob neprimernem času.

Tudi za radgonsko območje velja, da so dobro pripravili zore volivcev. Največjo udeležbo so zabeležili v Radencih, najslabšo pa v Radgoni. Graje vredno je prav za Radgono, da se zborov niso udeleževali komunisti, kar velja tudi za člane ZK iz Cankovske občine. V občini Grad so na zborih med drugim razpravljali tudi o zadružnih zadevah, predvsem na področju prejšnje občine Kuzma. Grajali so tudi razdeljevanje pomoči Rdečega križa prizadetim od toče. V lendavski občini so morali drugič sklicati zore v šestih krajih. Najslabše je bilo v okolici Turnišča, kjer je zadnje čase politično delo precej zastajalo. V Kobilju je bil sicer dobro obiskan zbor volivcev, razpoloženje pa je pokvaril s svojo samovoljnostjo nek odbornik SZDL — gostilničar. Volivci so zahtevali, naj odgovorni ljudje podajo obračun o bivši opekarni, ki so jo podrl.

V lendavski občini pa so na zborih volivcev precej ostro kritizirali špekulativne pojave pri nakupu živine. Zadnje čase se namreč pred-

vsem na tem območju pojavljajo številni nakupovalci nekaterih izvoznih podjetij iz Hrvatske, ki navijajo cene, kar povzroča med kmetovalci nezaupanje do domačih podjetij, če se ta držijo dogovorjenih cen pri odkupu.

Med najbolj neuspele pa sodijo zbori volivcev v beltinski občini. Ob prvem sklicanju sta bila med petnajstimi sklepna le dva zbori. Sklicali so jih drugič in tudi tretjič. Vse kaže, da vzroki neudeležbe niso samo v pomanjkljivih trenutnih pripravah, temveč da so globlji. Primer Crenovec to najzgovorneje potrjuje. Ljudje so izgubili zaupanje v nekatere predstavnike, ki so v svojem prejšnjem delu kot funkcionarji črenovske občine dali dokaj slab zgled. Pa še drugi vzroki so: pomanjkljivo politično delo, premajhna vneša v vodstvu SZDL, pojavi birokratičnih odnosov občinskih uslužbencev do volivcev in še kaj. Ne bo odveč priporočilo, da se odgovorni ljudje iz Beltincev trdneje oprimejo dobrih izkušenj sosednjih občin.

Taka je približna, kratka ocena zadnjih zborov volivcev v Pomurju. Ta ocena pa obenem ocenjuje naše politično delo. Pri tem pa bo v bodoče potrebna močnejša politična orientacija, ki naj onemogoči delo tistih, ki jim je ljudska oblast trn v peti.

V Murski Soboti bodo še v tem mesecu volili potrošniške svete

Trgovina je večkrat predmet kritike v naših časopisih, še posebej pa med potrošniki. Ta kritika je mnogokrat upravičena, včasih pa tudi ne, zlasti takrat ne, kadar so morebitnemu slabemu poslovanju krive objektivne težave. Zato je bila uvedba potrošniških svetov kot družbeno kontrolnega organa v naši trgovini več kot pa samo koristen ukrep.

Predpisi o uvedbi potrošniških svetov kot organov družbene kontrole v trgovini so bili izdani letos junija, v veljavo pa so stopili meseca julija. Se pravi, da teče že peti mesec od njihove zakonitve. Toda do izvajanja teh predpisov še ni prišlo, ali pa samo v redkih izjemah. V Sloveniji imajo takšne potrošniške svete že v Ljubljani in Mariboru, povsod drugod pa se šele pripravljajo, da bi jih izvolili.

Tudi Mursko Soboti je treba uvrstiti med te zadnje, namreč med tiste, ki se pripravljajo na izvedbo novih predpisov. Na terenu se je že precej razpravljalo o tem, pa tudi občinski odbor Socialistične zveze je sprejel sklep o ustanovitvi potrošniških svetov. Razen tega je bila osnovana pri Socialistični zvezi komisija, ki bo analizirala stanje v soboški trgovini. Na osnovi te analize bodo v teku tega meseca začeli voliti potrošniške svete tudi na zborih volivcev v Murski Soboti.

Potrošniški sveti sodijo poleg organov delavskega samoupravljanja v podjetjih med zelo važne pridobitve demokratizacije našega socialističnega družbenega upravljanja. Ker je izvolitev teh svetov tudi v Murski Soboti tik pred durmi, je prav, da zapišemo nekaj besed o vlogi potrošniških svetov, tako da se bodo volivci lahko pripravili in da jim bo povsem jasna značilnost in njihov pomen.

Med najpomembnejše pravice potrošniških svetov je treba uvrstiti:

sveti lahko predlagajo ukrepe za izboljšanje poslovanja trgovine (podjetja in poslovalnice), nadalje lahko sveti soglašajo ali pa ne soglašajo s sklepi organov podjetja oziroma poslovalnic o uporabi sredstev rezervnega sklada, o razpolaganju z osnovnimi sredstvi, o porabi sredstev za investicije, o investi-

cijskem kreditu in o spremembi pravic podjetja oziroma poslovalnice.

Sveti imajo nadalje pravico vpogleda v poslovne knjige, pravico pa imajo pregledati tudi poslovne prostore in blago. O ugotovljenih nepravilnostih morajo obvestiti pristojne državne organe.

Seveda je mogoče, da bo kje prišlo do spora med potrošniškimi sveti in vodstvom podjetja ali poslovalnice. Take primere potem rešuje Svet za gospodarstvo ljudskega odbora občine.

Prve izkušnje iz potrošniških svetov kažejo, da so se ti krepko spoprijeli z vsemi tistimi, ki jim ni mar ureditve trga, zlasti v živilski stroki. Sveti so proučevali odnos med nabavnimi in prodajnimi cenami, zatem, kakšni so bili viri oskrbovanja in kako so blago vskladiščili. Bili so že primeri, da poslovdje samostojnih trgovskih poslovalnic niso pokazali volje sodelovati s potrošniškimi sveti. Se

Teden Rdečega križa

v Murski Soboti

obveznimi otroki.

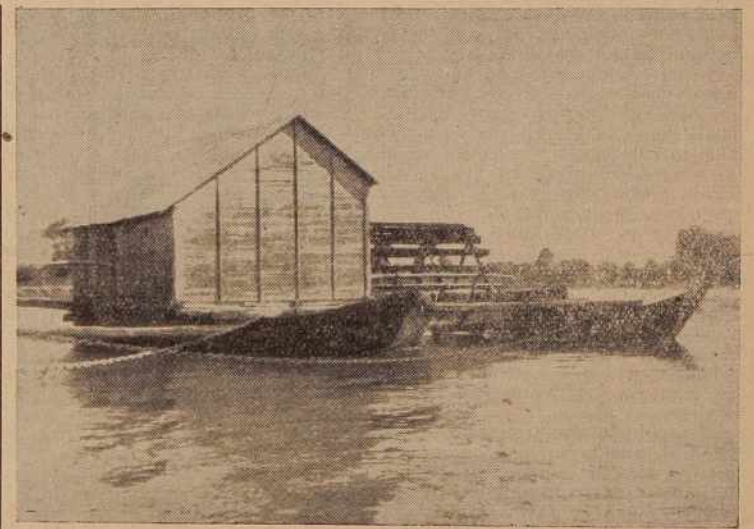
Odborniki bodo organizirali prodajo značk po trgovinah in skupaj s sindikalnimi podružnicami izvedli široko zasnovano nabiralno akcijo.

V ponedeljek, 7. novembra ob 19. uri bo v novi kinodvorani akademija, na kateri bodo nastopili naši najmlajši iz otroškega vrta, podmladkarji iz osnovne šole in gimnazije, tamburaši ESS, kulturna skupina delavk iz Tovarne perila in mestna godba na pihala. F. H.

USPELO PREDAVANJE

V ponedeljek je bilo v M. Soboti redno predavanje v okviru Ljudske univerze. O kulturnih znamenitostih Pomurja je govoril tovariš Franc Gumilar. Predavanje, ki je bilo prvo v novi sezoni, je uspelo, predavanje skioptičnih slik raznih kulturnih spomenikov Pomurja pa mu je dalo še posebno vrednost.

Redna predavanja Ljudske univerze bodo naslednje vsak ponedeljek.

Mlin na Muri — pokrajinska značilnost Pomurja — O pokrajinskem muzeju v M. Soboti berite na tretji strani te številke.

Občinski ljudski odbori morajo dati več poudarka predvojaški vzgoji

Letošnjega jesenskega zborovanja mladincev predvojaške vzgoje se je udeležilo okrog 1.100 mladincev. Zborovanja so bila v krajih bivših občin. Doslej so zaključili zborovanja v večini krajev, bodo pa še v Salovcih, Mačkovecih, Petrovcih, na Cankovi, v Rogoševcih in pri Gradu. S temi zborovanji bo zaključen jesenski del pouka. Mla-

dincem je predavalo 15 predavateljev, rezervnih oficirjev in podoficirjev. Uspeh zborovanj je zadovoljiv, bil bi pa še boljši, če bi se Obč. LO bolj še zanimali za organizacijo in izvedbo zborovanj. Posebno Obč. LO v Lendavi je pokazal kaj malo zanimanja, zato je bilo zborovanje v Crenovcih med najslabšimi. Tudi v nekaterih drugih središčih je bilo tako. Občinski može se niso zanimali, kaj delajo mladinci, čeprav je dobra organizacija zborovanj naloga posameznih občin.

Najboljše so bila izvedena zborovanja v M. Soboti, Tišini in v Bodoncih. Mladince v teh krajih sta obiskala predsednik OLO tov. Rogl in zvezni ljudski poslanec Vanek Sitar, mladince v Martjancih pa dva majorja JLA iz zagrebške vojne oblasti.

Posamezna zborovanja so trajala en teden. Predavatelji so seznanjali mladince z orožjem, s taktičnimi vajami. V nekaterih središčih, kakor v Martjancih, so priredili enodnevnne manevre. Taborili letos niso, ker ni za to dovolj sredstev.

Komisija za predvojaško vzgojo pri okrajnem svetu za šolstvo je sklenila, da bo z razpoložljivimi sredstvi nabavila enotne obleke za udeležence predvojaške vzgoje.

-jm

PROSLAVA OZN NA ESS

V sredo, 26. oktobra so proslavili dijaki ESS, učenci trgovskih in obrtne šole dan OZN. Proslava je bila v stari kinodvorani. O Organizaciji združenih narodov je govoril ravnatelj ESS prof. Goljevšek. Po predavanju so si ogledali dva filma o OZN »Ekonomska in tehnična pomoč OZN Boliviji« in »Pomoč OZN Koreji«. Proslave se je udeležilo čez 200 dijakov in učencev.

-jm

ZADNJA VEST

UBOJ V ŠULINCIH

V nedeljo, 30. oktobra popoldne sta se sprla na svoji domačiji brata Koloman in Franc Casar iz Sulincev 46 — vse zato, ker je vsak izmed njiju hotel prevzeti posestvo starega očeta Stefana Beleca.

Prišlo je do prepira in pretepa — najprej v hiši, potem pa na dvorišču, kjer je Koloman brata Franca vrgel na tla, ga enkrat s kolom udaril po glavi, večkrat pa po hrbtu in mu prizadejal težke telesne poškodbe, ki so bile že nekaj ur pozneje usodne za življenje pretepenega. Franc je umrl v soboški bolnišnici.

Storilec Kolomana so organi PNZ iz M. Sobote prijeli in aretirali v Kuzmi. Za svoje dejanje se bo moral zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Mariboru.

naj bodo kovačnice novih ljudi

V POMURJU BO 35 KGS. — DVA TIPA SOL. — NA RAVNINI BOSTA IMELA PREDNOST POLJEDELSTVO IN ZIVINOREJA, V GRICEVNATIH PREDELIH PA SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO. — OBVEZNO ZELJIVO ZDRUŽITI S KORISTNIM. — POUK V KGS BO TRAJAL OD 15. NOVEMBRA DO 15. MARCA.

Kdor več zna, več velja — to načelo, ki se pri nas že uveljavlja na vseh toriščih družbenega delovanja, vse bolj prodira tudi na podeželje, med kmečke ljudi; kajti nemogoče se bo v kmetijstvu povzpeli do višje stopnje napredka, če ne bo vzporedno z udobnejšimi hišami in gospodarskimi poslopi, poleg novih traktorjev in plugov rasel tudi podeželski človek — rasel v zavestnega ustvarjalca in pravega mojstra svojega dela. Koliko manj znoja bi preteko, koliko manj žuljev bi bilo in koliko več pridelovalnih uspehov bi zabeležili, če bi naši kmetje bolj razumno obdelovali polja in svoji delovni vneni dodali še strokovne veščine! Kar ozrmo se malo naokrog po Evropi — očitna primera: Danska in Čehoslovaška — in spoznali bomo lahko, kaj zmoreta razum in roka ondotnega kmetovalca, ki v srednjih in višjih kmetijskih šolah pridobljeno znanje uspešno presaja v svojo zemljo in jo sili k temu, da mu daje kar največ plodov.

V znamenju tega prizadevanja, ki bo prineslo kmečkemu človeku obilo koristi, bomo tudi letos odprli v Pomurju 35 kmetijsko-gospodarskih šol, v katerih naj bi si kmečka mladina pridobila potrebno znanje za umnejše kmetovanje in gospodinjstvo.

Na pobudo Sveta za šolstvo pri OLO M. Sobota so se prosvetni činitelji odločili za dva tipa takih šol: med sabo se bosta razlikovala po tem, da bodo v ravninskih predelih med strokovnimi predmeti dali prednost poljedelstvu in živinoreji (120 učnih ur), v goriških predelih pa sadjarstvu in vinogradništvu (72 učnih ur). Obema tipoma (po 2 letnika) so določili po 150 učnih ur.

Kaj dela vaški odbor SZDL v Domajincih

Ljudje v Domajincih govorijo, da nimajo nobenih koristi od vaskega odbora SZDL. Mnenja so, da bi moral odbor SZDL usmerjati delo krajevnega odbora, ki prav tako spi. Jesen je že, v Domajincih in v nekaterih sosednjih krajih pa še niso storili prav nič, kar bi bilo koristno za prebivalstvo.

V Domajincih so po navadi vsako leto očistili obcestne jarke, da v jeseni voda ni delala škode. Letos se nihče ne zveni za to opravilo. Tudi potoki, ki tečejo ob vasi, so zamazani z zemljo in različno nesnago. Ledavo smo včasih bolje pripravili na njene muhaste poplave. Letos raste ob bregovih grmovje in ovira pravičen odtok vode. Potrebno bo, da da kdo drug pobudo za vsa ta dela, drugače nam bo jesenska in pomladna voda uničila vse posevke. To nam naj bo tudi opozorilo, da bomo v prihodnje vaški odbor SZDL bolje izvolili. ZN

V Beltincih bi lahko imeli več dohodkov od obrti

Pred kratkim je imel občinski odbor SZDL peto redno sejo. Pri tem so ugotovili, da je v občini močan prirastek goveje živine in perutnine, v primerjavi z lanskim letom. V kmetijstvu se vrača vedno več sredstev kot znaša letni davek. To se pozna predvsem pri umetnih gnojilih in regresih za nakup kmetijskih strojev. Kmetovalci so s takšnim načinom zadovoljni. Nadalje so ugotovili na sestanku, da so ljudje premalo seznanjeni z zakoni in nekaterimi olajšavami, ki se tičejo plačevanja dohodnine, pogozdovanja in obnove sadovnjakov. Beltinska občina, ki je sorazmerno gospodarsko šibka, bi lahko imela več dohodkov od obrti, ki ima pogoje, da se razvije. Več zanimanja bi morali posvetiti občani izdelovanju cekarjev, pri čemer bi pomagal »Agromerkur« iz M. Sobote. Prisotni so sklenili, da bo moral vse te stvari urediti Obč.LO.

Blatne ceste v Pertoči

Res, prijetno je na vasi, posebno če ni med vaščani nepotrebnih preprirov. Ljudje pomagajo drug drugemu in se veselijo uspehov naporenega dela. Tudi pri nas v Pertoči je včasih lepo. V jeseni, ko dozori most, ne zmanjka v vasi vednih obrazov. Ob hladnih jesenskih večerih ličkajo ljudje koruzo, pojo, pripovedujejo dovtipe ...

Ob vsem tem vedrem življenju pa se pojavljajo težave, ki jih naši ljudje rešujejo včasih z večjim, včasih z manjšim uspehom. Neugodno vplivajo na razpoloženje naših vaščanov blatne ceste, ki kličejo na pomoč. O cestah so razpravljali na sestankih. Sestanki so mimo, ceste so ostale še naprej blatne. Kje je krivda? Ljudje se pač premalo zanimajo za take stvari. Krajevni odbor in SZDL bi morala dati v vse

iz kmetijsko-strokovnih predmetov. Razen tega bodo slušateljem posredovali tudi koristno znanje iz splošnih predmetov: računstvo, slovenski jezik, prirodoznanje, zgodovina in družbeno-moralna vzgoja. Ti predmeti bodo zastopani v prvem letniku s 74, v drugem letniku pa z 58 učnimi urami, medtem ko so za kmetijske strokovne predmete odmerili v prvem letniku 80, v drugem letniku pa 100 učnih ur, za zdravstveno izobraževanje po 50 ur in za gospodinjstvo po 32 učnih ur v vsakem letniku. Vodstvom posameznih KGS so prepustili, da lahko učni program še bolj prilagodijo svojim krajevnim razmeram.

Letos so osvojili za vse Pomurje tudi dragocene izkušnje, katere so v zadnjih letih pridobili pri izobraževanju kmečke mladine na desnem bregu Mure, kjer imajo KGS v nekaterih krajih že tradicijo. Omenimo naj samo Cven in Svetinje — pionirja kmečko-nadaljevalnega šolstva. Zavzeli so se predvsem za to, da bi letos združili obvezno s koristnim; učni načrti za prva letnika KGS bodo zajeli tudi precej tistega gradiva, ki ga je potrebno proučiti v obveznih tečajih za kmečko žensko mladino, v tretjem letniku (samo za dekleta) pa bi si slušateljice pridobile potrebno znanje iz tistih predmetov, ki so za nje še posebno važni: nega dojenčka, higiena nosečnice itd. Razen tega bi se ukvarjale tudi s praktičnim gospodinjstvom. Potrebno znanje in izkušnje iz gospodinjstva jim bo lahko posredovala potujoča kuhinja, ki jo prav te dni ustanavljajo v pomurskem središču.

Prizadevanje SZDL in prosvetnih činiteljev je usmerjeno k hvalvrednemu smotru: posredovati kmečkim mladenkam zaokroženo in solidno znanje, ki naj ne bo samo rezultat obiskovanja obveznih tečajev, marveč plod smotrnega učenja v treh letnikih KGS. Tretji letnik za dekleta je potemtakem koristno nadomestilo za obvezne tečaje in ga bo potrebno vneljati povsod, kjer bo delovala KGS.

Ugledni prosvetni delavci in kmetijski strokovnjaki že sestavljajo učne programe za KGS, kajti pouk v njih se bo pričel 15. novembra

Pri veržejskih telovadcih se je veselje ustaviti

»Partizan« v Veržeju je eno prvih društev, katerim se je v tej sezoni posrečilo prirediti samostojno akademijo. Nastopilo je 17 društvenih oddelkov z 98 člani-telovadci. Redno delo skozi leto je bilo kronano z uspehom, ki ni majhen, saj bi težko našli takšna delovna društva v kakem mestu. Vsa naša društva »Partizan« bi morala posnemati Veržejce in opustiti svoje »spolitince«, pa bi prav gotovo ne imela velikih težav pri uresničevanju sicer obširnega programa svoje organizacije.

Program je bil zelo pester. V šestnajstih točkah so se predstavili občinstvu samo domači telovadci. Največ priznanja so dobile pionirke, ki so morale svojo točko celo ponoviti. Njihov uspeh je pripisati tudi skrbni vodnici Treziki Milfelnarjevi. Zelo so presenetili tudi mladinci in mladinke na orodju. Izbrali so primerne vaje in jih izvedli dokaj uspešno pod vodstvom vodnika Kapuna in načelnice Živkove, kljub temu, da je ponavadi zelo dolga pot od »začetnika« do začetnega telovadca na orodju.

Nastop telovadcev so močno podkrepili tamburaši, zbrani v svojem 24-članskem zboru. Tudi ta zbor je menda edinstven primer v Sloveniji in zato vreden poslušanja.

Pred akademijo so se srečali mladi no-metaši ljutomerskega in veržejskega »Partizana«. Zmagali so domačini 2:6.

S takimi uspehi se lahko ponašajo kljub temu, da delajo v zelo težavnih okoliščinah. Telovadnica, ki so jo odkupili, je v zelo slabem stanju in je potrebna preureditve. Potrebujemo orodje, blazino in bradljo, zato pričakujejo pomoč republiške zveze in občine. T. Z.

Učitelji naj bodo oblikovalci novega rodu

Občni zbor prosvetnih delavcev ljutomerske občine je dobro uspel. Po reorganizaciji imamo v društvu 90 članov. V ljutomerski občini je 26 šolskih ustanov. Dve nižji gimnaziji, dve obrtni šoli, glasbena šola, osnovne šole in kmetijsko nadaljevalne šole. Delo na vseh šolah je zelo raznovrstno in ob današnjih potrebah zelo zahtevno.

Na občnem zboru smo ugotovili, da je bilo naše delo v lanskem šolskem letu dobro. Imeli smo 6 strokovnih predavanj, na katerih so predavali znani strokovnjaki: prof. Silih, prof. Gogala, prof. Mayer in še nekaj drugih. Ze sama imena povedo, da se je odbor društva zanimal za dobre predavatelje. Društvo

take probleme več življenja. Prepričati bi morala ljudi, mogoče tudi samega sebe, da bi s popravilom ceste koristili največ samemu sebi. Jaka

za kmetijstvo Pomurja

letos in bo trajal do 15. marca, prihodnjega leta. Splošne predmete bodo poučevali učitelji, strokovne pa člani Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov.

Zeleti bi bilo, da bi se za KGS odločili tudi v tistih krajih, v katerih velja za levi breg Mure, kajti razmerje med bivšim soboškim in okrnjenim ljutomerskim okrajem (15:15) po svoje terja od SZDL in drugih množičnih organizacij v Prekmurju, da se bodo morale veliko bolj zavzeti za izobraževanje kmečke mladine. Pobudniki za to koristno poslanstvo pa naj bi bili tudi napredni kmetovalci. S. K.

Zakon narave je: iz malega raste veliko

Denarno varčevanje se vse bolj uveljavlja kot dobro vzgojno sredstvo v naših šolah. Dijaki in učenci vlagajo svoje prihranke na hranilne knjižnice. V lanskem šolskem letu so znašale vse dijaške hranilne vloge v Pomurju skoraj 1 milijon din. Če upoštevamo, da je vlagalo povprečno komaj 15% učencev v osnovnih šolah in dijakov v nižjih gimnazijah, je to vseeno precej.

Marsikdo, posebno starši trdijo, da ni mogoče vlagati denarja, saj se tako pogostokrat težko shajamo. Res je, toda varčevanje otrok je važno ne toliko zaradi tega, da se otroci s prihranki materialno okrepijo, temveč za to, da že od mladih nog rastejo v dobre, varčne državljanke.

Našem ljudem je težko govoriti o takih stvarih. Izkušnje s hranilnimi vlogami pred in med vojno so vile v zavest ljudi nezaupanje, ki se le počasi ohlaja. V tem je tudi vzrok, da naši kmečki otroci sorazmerno najmanj varčujejo in vlagajo.

Služba denarnega varčevanja pri Narodni banki je vpeljala za učence osnovnih šol in nižjih gimnazij posebne hranilne knjižnice. Nekajletna praksa je pokazala, da precejšen uspeh. V Pomurju je varčevanje najbolj razvito pri podr. NB v Ljutomeru, kjer je nad 700 vlagateljev.

V Križevcih pri Ljutomeru se pripravljajo na zimsko izobraževalno delo

Bliža se zima. Da bi nas ne dobila nepripravljene, smo se zbrali v preteklem tednu, da bi se pogovorili o zimskem izobraževalnem delu. Na posvetovanju so bili zastopniki vseh množičnih organizacij iz okoliških vasi. Namen posvetovanja je bil v tem, da se pogovorimo, kako bomo organizirali zimsko izobraževalno delo v letošnji zimi.

Tudi letos si želijo ljudje strokovna predavanja iz kmetijstva. Taka predavanja bomo priredili v Križevcih, Iljaševcih, Ključarovcih, Logarovcih in Lukavcih. V letošnji

zimi se ne bomo zanašali na predavatelje od drugod, ampak jih bomo organizirali doma. Zato smo na tem sestanku izvolili poseben odbor, ki bo vodil vse delo. Predsednik odbora je tov. Koren, ravnatelj gimnazije v Križevcih. Odbor je 13-članski. V njem so zastopniki vseh vasi, ki se potegujejo za predavanja. Naloga odbora je odgovorna in težavna, saj bo moral poskrbeti za dobra predavanja.

Odbor želi, da bi se naši ljudje podrobneje seznanili z novimi gospodarskimi predpisi. Posebna skrb odbora bo namenjena kmetijski nadaljevalni šoli, ki jo naša kmečka mladina zelo rada obiskuje. Pričakuje, da nam bo pri tem delu pomagala tudi kmetijska zadruga. nb

Letos samo idejni načrt ...

Tako so sklenili pred kratkim na občini v Ljutomeru. Vsi, ki že težko čakamo na novo šolo v Križevcih, smo bili tega zelo veseli. Idejni načrt za novo križevsko šolo bo izdelal ing. Černigoj iz Maribora, ki je bil že nekajkrat v Križevcih, kjer si je ogledal prostor in se pogovoril o vsem potrebnem.

To vest so toplo pozdravili tudi okoliški prebivalci, ki bodo pomagali pri gradnji novega šolskega sopleja. Zavedajo se, da bo služila nova šola njim in njihovim otrokom. nb

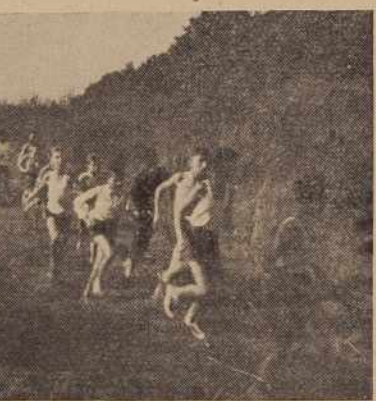
Uspešno delo sveta za šolstvo v radgonski občini

Ali je obstoj otroških vrtecev v Zepovcih in Stogovcih v Apaški kotlini zares ogrožen v zimskem času? S tem in še mnogimi drugimi problemi, ki zadevajo šolska in vzgojna vprašanja, se je ukvarjal svet za šolstvo radgonske občine na svoji drugi redni seji.

V teh vrtecih je bilo poleti dovolj otrok, v zadnjem času pa se dogaja, da imajo v njih le po dva do tri otroke, za kar se seveda ne izplača držati vzgojteljice. Če bi ostalo tako še naprej, bodo morali vrteca začasno zapreti. Ker pa so vrteci predvsem vzgojne in ne socialne ustanove, kakor nekateri mislijo, bi bilo tako ukrepi napačni. Ker se o vzrokih slabega obiska govori marsikaj, je svet za šolstvo sklenil, da bo postal tja posebni komisiji, ki se bosta skupno s šolskimi odbori pogovorili, kaj je treba ukreniti, da se bo stanje izboljšalo in da bodo odpravili morebitne napake. Morda bo treba spremeniti delovni čas, morda bodo potrebne tudi kakšne druge spremembe?

Na seji so dalje razpravljali o stanju šolskih zemljišč in poslopij, o rezultatih prvega posveta s predsedniki šolskih odborov in o predlogu proračuna za leto 1956. Izvoljena je bila posebna komisija, ki bo pregledala vse šolske ustanove v občini in ugotovila najnujnejša popravila, ki jih bo treba opraviti se pred zimo. Več šol v občini še nima lastninskih dokumentov za zemljišča, zato si naj čimprej preskrbijo potrebna dovoljenja za upravljanje in izkoriščanje zemljišč. Na seji so rešili še nekaj drugih drobnih stvari. Pogovorili so se tudi o pripravah za vpis v kmetijske gospodarske šole. Posebna komisija bo proučila predlog proračuna za kmetijsko-gospodarske šole.

Seji je prisostvoval tudi zastopnik Okrajnega ljudskega odbora, pa inšpektorja za osnovne šole in vrtece. Navzoči so s svojimi nasveti in predlogi mnogo prispevali za rešitev precehih problemov, ki se pojavljajo pri prosvetnih ustanovah v občini. Ik.

Učitelji v šolah, posebno tisti, ki se branijo dela pri organiziranju šolskega varčevanja, se naj zavedajo, da je tudi v tem del njihovega poslanstva, kajti kar bodo vcepili naši mladini v njeno lahko spremljivo naravo, bo ostalo, saj iz malega raste veliko. -jm

blagajne že ustanovljene, pa ne delajo. Pri vsem tem pa je potrebna pomoč učiteljstva. Ne bi bilo napak, če bi stori v vseh šolah tako, kot na nižji gimnaziji v Križevcih pri Ljutomeru, kjer so uvedli pri učnih urah moralne vzgoje tudi predavanja o varčevanju. Posamezni razredi tekmujejo v varčevanju. Doseženi uspeh prikazuje grafikon, ki visi v šolski veži. V večini primerov se naši učitelji izmikajo temu delu. Potrebna je res natančnost. Ne sme nikoli zmanjkati tudi smisla za organizacijo.

Vsi naši najmlajši vlagatelji so že našli pravi smisel za vlaganje. Ob koncu leta bodo šli na izlet, na ekskurzijo ali v kolonijo. Kdo bo takrat nergal okrog staršev in sorodnikov za denar! Pionirji dobro vedo, da starši težko dajo, zato je njihova zavest tem večja, če se ob koncu leta lahko postavijo: grem s svojim denarjem na izlet!

Ob koncu leta bodo šli na izlet, na ekskurzijo ali v kolonijo. Kdo bo takrat nergal okrog staršev in sorodnikov za denar! Pionirji dobro vedo, da starši težko dajo, zato je njihova zavest tem večja, če se ob koncu leta lahko postavijo: grem s svojim denarjem na izlet!

Ob koncu leta bodo šli na izlet, na ekskurzijo ali v kolonijo. Kdo bo takrat nergal okrog staršev in sorodnikov za denar! Pionirji dobro vedo, da starši težko dajo, zato je njihova zavest tem večja, če se ob koncu leta lahko postavijo: grem s svojim denarjem na izlet!

Letos samo idejni načrt ...

Tako so sklenili pred kratkim na občini v Ljutomeru. Vsi, ki že težko čakamo na novo šolo v Križevcih, smo bili tega zelo veseli. Idejni načrt za novo križevsko šolo bo izdelal ing. Černigoj iz Maribora, ki je bil že nekajkrat v Križevcih, kjer si je ogledal prostor in se pogovoril o vsem potrebnem.

To vest so toplo pozdravili tudi okoliški prebivalci, ki bodo pomagali pri gradnji novega šolskega sopleja. Zavedajo se, da bo služila nova šola njim in njihovim otrokom. nb

Na seji so dalje razpravljali o stanju šolskih zemljišč in poslopij, o rezultatih prvega posveta s predsedniki šolskih odborov in o predlogu proračuna za leto 1956. Izvoljena je bila posebna komisija, ki bo pregledala vse šolske ustanove v občini in ugotovila najnujnejša popravila, ki jih bo treba opraviti se pred zimo. Več šol v občini še nima lastninskih dokumentov za zemljišča, zato si naj čimprej preskrbijo potrebna dovoljenja za upravljanje in izkoriščanje zemljišč. Na seji so rešili še nekaj drugih drobnih stvari. Pogovorili so se tudi o pripravah za vpis v kmetijske gospodarske šole. Posebna komisija bo proučila predlog proračuna za kmetijsko-gospodarske šole.

Seji je prisostvoval tudi zastopnik Okrajnega ljudskega odbora, pa inšpektorja za osnovne šole in vrtece. Navzoči so s svojimi nasveti in predlogi mnogo prispevali za rešitev precehih problemov, ki se pojavljajo pri prosvetnih ustanovah v občini. Ik.

Zakon narave je: iz malega raste veliko

Učitelji v šolah, posebno tisti, ki se branijo dela pri organiziranju šolskega varčevanja, se naj zavedajo, da je tudi v tem del njihovega poslanstva, kajti kar bodo vcepili naši mladini v njeno lahko spremljivo naravo, bo ostalo, saj iz malega raste veliko. -jm

TA TEDEN OB ROBU

Naši sezonci so se vrnili ...

Pokrajina je dobila miren, enoličen izraz. V vitkih jagnjedih ob cesti je hušknul mrzel oter in razmetal zadnje liste daleč po zornih njiyah ...

Jesen je. Vračajo se sezonci. Ravenske, predvsem pa goričke hišice odpirajo vrata na stečaj svojcem, ki se vračajo iz Banata, Slavonije in drugod.

Mirno zdijo sezonci po klopih, oprti z rokami ob glavo, opazujejo skozi okno vlaka ljudi, ki pospravljajo zadnje pridelke in sejejo. Neugnane misli silijo naprej in hitijo pred sopihajočim plakom v domačo vas, na košček zemlje, ki bi morala dati stoteren sad, če bi hotela nasiti malega Vaneka, Maričko in vse, ki čakajo, kaj bo prinesel oče, brat, mož, ali setra iz daljnega Banata, Slavonije ...

Sezonsko delo ni samo problem tistih, ki jih vsako leto odtrga za nekaj mesecev od domačega ognjišča, ampak pekoča rana nas oseh. Mnogo smo o tem že pisali in razpravljali, toda pesem se ponavlja iz leta v leto. Spomladi, ko pride od juga gre Prekmurje s polnim kovčkom obetov in upanja, jeseni, ko je delo na polju opravljeno, se vrača z bornim prihrankom. Leto za leto se poti prekmurski človek nekje tam daleč od družine. Stedi, da prihrani vsaj za najnujnejše za zimo, nikoli pa niti ne pomisli, da bi enkrat prihranil toliko, da se mu spomladi ne bi bilo treba več vrniti. Mogoče bo kdo trdil, da gledamo skozi prizmo lokalpatriotizma, če trdimo, da ustvarja naš človek dobiček nekje daleč od rodnega kraja. Taka trditve ne bo nikoli pripeljala do tega, da Prekmurje ne bo več tisto Prekmurje, ki je bilo pred desetletji.

Cisto drugače bi bilo, če bi se naš človek naselil tam, kjer dela. Tako pa je navezan na košček prekmurske zemlje in na sezonsko delo v bolj razvitenih predelih države. Z nekajmesečno zaposlitvijo si ne more pridobiti nobene kvalifikacije, ki bi mu olajšala življenjski obstoj. Je ptica selioka, ki pušča življenjsko silo po poljih Vojvodine, Banata, v kočevskih gozdovih in še kje. Mar ne potrebuje Prekmurje ljudi, ki bi se z vso žilavostjo, ki je značilna za našega človeka, ovesali v rodna tla ob naši severni meji in utrjevali gospodarsko in kulturno življenje domačih krajev, iz katerih so vzniknili in na katere jih veže sto in sto vez!

Tu je samo en izhod. Zemlja v Prekmurju je že tako razcepljena, da je praktično ni mogoče več deliti. Se tako dobro obdelana zemlja ne bo mogla prehraniti vseh, posebno ne tistih, ki je imajo komaj za dobro pest. Odvečna delovna sila v kmetijstvu mora iskati delo v industriji ali kjerkoli.

Da današnje Prekmurje ne bo več staro Prekmurje, da bodo zabrisani vsi sledovi preteklosti, je potrebno, da iz naravnih pogojev ustvarimo nove pogoje za našega sezonskega delavca. S tem, da bo naš človek zaposlen doma, bomo povečali naš narodni dohodek in okrepiли gospodarstvo, osem tistim pa, ki so vezani na sezonsko delo, bomo omogočili, da si bodo uredili tudi družinsko življenje, ki ne bo tako razdrojeno, navezano na Banat, Slavonijo in druge kraje v državi.

To je nekaj misli sezoncev, ki se vračajo na Ravensko in Goričko, kjer jih čakata domačija in družina ... jm

Začetki „Pomurskega muzeja“

Svet ob Muri in njegovi ljudje izražajo svoje lastne posebnosti, ki po zemljepisnem, geološkem sestavu in življenjskih prilikah predstavljajo enoto zase. Posebno Prekmurje je v svoji zgodovini vedno nastopalo v svojih gospodarskih, političnih in tudi cerkvenih vlogah kot samostojna pokrajina v Sloveniji.

Na ozemlju ob rekah Muri, Ledavi, Kučnici tja do Rabe se je oblikovala samonikla podoba v izrazitih konturah, preko katerih niti danes ni to, kar je lastno samo značaju Pomurja. To ozemlje do l. 1919 ni živel naravnega življenja v sklopu ostale slovenske narodne skupnosti. Slovenska znanost je obravnavala ta del slovenske zemlje le s splošnimi potezami. Znanstveno podrobno proučevanje te zemlje se ni moglo vršiti, ker sama ni imela domačih znastvenikov. Po združitvi

muzejske zbirale. Precej bi lahko k uspešnemu zbiranju pripomoglo učiteljstvo, ki ima največ stikov s prebivalstvom.

Na javni dražbi ob prodaji predložene imovine grofa Szaparyja l. 1920 je ostalo nekaj zgodovinsko pomembnih predmetov v Murski Soboti in bližnji okolici. Ti predmeti pa imajo visoko ceno in jih često lastniki prodajo različnim muzejem in drugim podobnim ustanovam izven Pomurja. V kolikor pride do kakšne prodaje, bi bilo potrebno, da ponudijo na prodaj najprej Pokrajinskemu muzeju v Murski Soboti.

Vprašanje je, če ne bi sodila v muzejski delokrog evidencija vseh muzealij, ki se neposredno nanašajo ali izvirajo iz pomurskega območja in jih hranijo različni muzeji, tako Ljubljanski mestni muzej, Pokrajinska muzeja v Mariboru in Ptujju, kakor tudi muzejske ustanove v ino-

Vtisi z obč. zbora sindikata profesorjev in predmetnih učiteljev soboške gimnazije PROFESORJI IN UČITELJI MORAJO ŠE VEČ DATI NA USMERJANJE SOCIALISTIČNE ZAVESTI

Bodite prepričani: novinar z večletno prakso v svojem poklicu je obiskal in prisostvoval številnim ali skorajda brezštevilnim občnim zborom, skupščinam in raznim sestankom sindikalnih, društvenih in tem podobnih organizacij v vseh teh letih po osvoboditvi naše dežele. Nekateri so bili dobri, drugi slabši, nekateri zelo dobri, eni zopet zelo slabi. Bilo je pač od članov in odbora odvisno, kakšni so bili. In temu primerno je bilo tudi poročilo v časopisu. Če je bilo negativno, so rekli, da je novinar slab, če je bilo dobro, pa so novinarja hvalili in povzdigovali. Vsi pa pozabljajo, da ni ne dobro in ne slabo poročilo odvisno toliko od poročevalca, kolikor od sestanka in občnega zbora, ki mu prisostvuje.

Prejšnjo soboto sem se po službeni dolžnosti, nekaj pa tudi iz osebnega zanimanja za soboške kulturne probleme, udeležil občnega zbora sindikata profesorjev in predmetnih učiteljev soboške gimnazije.

(Bralcem sem dolžan najprej nekaj informativnih podatkov: udeležba je bila polnoštevilna; zbora sta se kot gosta udeležila tudi tov. Miloš Ledinek, v imenu Okrajnega odbora Socialistične zveze, in tov. Miro Stubel, predsednik učiteljskega društva v M. Soboti. Pogrešal pa sem predstavnika Okrajnega sindikalnega foruma, ki bi lahko poslal svojega delegata na ta, nikakor ne tako nevažen zbor. Delo zbora je vodil prof. Danijel Grum. Predsedniško poročilo, na osnovi katerega se je pozneje razvil zelo ploden in temeljit načrtni razgovor, pa je prebral prof. Franc Zadravec.)

Ze skoraj uzakonjen običaj je, da prične referent svoje poročilo z zunanje-političnim pregledom. Temu se tudi prof. Zadravec ni hotel izogniti. Podal pa ga je kratko, izčrpano, tehtno. Se bolj tehten pa je bil, ko je prešel na konkretno delo sindikata, ko se je ozrl na prehodno pot organizacije v poslovnem letu, ko je ugotovil njene uspehe in pomanjkljivosti in ko je končno nakazal perspektivno delo prihodnjemu odboru in celotnemu članstvu.

Se posebej pa se je ustavljal ob naslednjem: kako doseči čim tesnejšo in čimboljšo delovno povezavo med proforskim in učiteljskim društvom. Tu je nakazal več koristnih možnosti (obojestransko posejanje sestankov, izmenjavanje zapisnikov sej, skupno naročanje predavateljev ipd.). Sklepná beseda o tem je bila:

„Dosedanja organizacijska delovna dvotinitra naj se spremeni v aktivno koeksistenco obeh društev.“

Delo v prejšnjem letu — tako je nadaljeval svoje poročilo predsed-

nik — je bilo zaokroženo v dve večji enoti: v teoretično in praktično pedagoško. Razpravljali so o raznih temah: o profesorjevi avtoriteti, o poteh naše pedagoške znanosti po vojni. Izvedli so anketo med dijaki: »Kaj na svojih profesorjih najbolj cenimo in imeli hospitacije na mariborskih gimnazijah. Potem so ugotovili, da mladina še preveč živi v misticizmu in da so se premalo oblikovali njen svetovni nazor in sklenili, da ji je treba odločneje pomagati pri prehajanju iz duhovne zaostalosti.

Posebej temu zadnjemu problemu je predsednik posvetil precej pozornosti. Takole je strnil svoje zaključke:

»Mislim, da v našem sindikatu nikakor ne bo smela manjkati marksistično-ideološka problematika.«

Tudi reforme našega šolstva se je dotaknil in nazadnje še o delu članstva izven sindikata. Rekel je:

»Preškromno bi bilo, ako bi to delo danes tukaj zamolčali, nočem pa vzbujati občutka megalomanstva, ko pravim, da je bilo opravljenno delo i v društvu »Stefan Kovač« i v mlad. kulturnoumetniškem društvu ter v splošni prosveti pomembno.«

In na koncu je tov. Zadravec opozoril na kulturno-politični dolg, ki čaka prosvetne delavce v zvezi z ustanovitvijo delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« v našem mestu.

Kakor je navada, se moram sedaj izgovoriti na pomanjkanje prostora, da ne objavljam še več misli in zaključkov predsednikovega referata, ki je bil res tehten in pomemben. Toda, tako je.

Poročili tajnika in blagajnika sta se tikali izrecno notranjega dela organizacije in sodim, da za širši krog naših bralcev ne utegneta biti toliko zanimivi.

Pač pa diskusija.

Najprej se je razgovor začel plesti okoli strokovnih aktivov. Začel ga je ravnatelj tov. Kučan. Pomolči potreben je zlasti nekvificirani kader na nižjih gimnazijah in osnovnih šolah v okraju. Proforskno društvo je pripravljeno or-

ganizirati seminarje, toda iniciativa naj pride od učiteljev samih. Razgovor o tej temi se je sukal precej dolgo. Zdi se mi, da je proti koncu zašel preveč v globino in v podrobnosti. Toda zaključki so bili dobri.

Potem je pozdravil občni zbor tov. Stubel v imenu učiteljskega društva, ki se je povsem strinjal s povezavo med obema društvoma.

No, in takoj nato se je pričela debata, kako doseči to povezavo.

Zatem se je začel razgovor, ki je — po mojem mnenju — tvoril jedro občnega zbora.

In sicer: o ideološkem delu.

Odprl ga je prof. Hajnšek, ki je govoril o vplivu in ugledu prosvetnega delavca na vasi in dejal, da je manjši kakor pa je bil pred vojno. Rekel je tudi, da nekateri učitelji in profesorji štejejo svojo službo v Prekmurju za »kadrovske roke« in komaj čakajo, da odidejo. Takšno osebno stališče seveda vpliva na njih same in na okolico, v kateri delajo.

Tov. Novak je govoril o pomanjkanju patriotske vzgoje pri dijakih. Glavno debato o ideološki vzgoji pa je začel profesor Sedonja, ki je povedal, da so na gimnaziji ponovno začeli z marksističnim krožkom, da je ta imel že dva dobro biskana sestanka in da se dijaki zelo zanimajo, tudi kritično zanimajo, za razna vprašanja iz zgodovine, biologije, umetnosti, o izvora človeka, religije.

Dejal je tudi, da je opazil pri nekaterih dijakih neverjetno indiferentnost in da bo treba z njimi precej delati, če jih nečemo pustiti take naprej. In ne samo profesor, ki vodi krožek, temveč vsi profesorski zbor.

K tej debati se je priglasi tudi tov. Miloš Ledinek. Glavna misel njegovega govora je bila: nujnost ideološke vzgoje. V kolikor

sem lahko sledil njegovemu govoru, je izrazil to svojo misel nekako takole: vsak napredek usmerja stihija in zavest človeka, se pravi subjektivni faktor. Stihija je še polna usledil iz preteklosti in nosi v sebi poskuse prodiranja negativnih elementov. In prav to stihijo mora usmerjati naša zavest, naša socialistična zavest. In prav

»profesorji in učitelji morajo še več dati na usmerjanje te socialistične zavesti navznoter in navzven.«

Potem je še govoril o vplivu kulturne dekadence, ki prihaja k nam z Vzhoda in z Zapada, da nam je lahko nevarna in da se moramo proti njej boriti.

Iz njegove nadaljnje debate povzemam še naslednje:

Kulturne potebe rastejo povsod v naši državi, tako tudi v Pomurju. Zato bo treba misliti na nje tudi pri nas. Gledališče postaja iz dneva v dan akutnejša potreba M. Soboti in vsega Pomurja. Treba ga bo zgraditi, in to čimprej. Ze prihodnje leto, posebej pa še v naslednjih se bo začutil vpliv nove gospodarske politike, ki se bo usmerjala vedno bolj v zvišanje življenjskega standarda in seveda tudi kulture.

Končno se je tov. Ledinek v imenu Socialistične zveze zahvalil sindikatu za njegovo delo in mu čestital k uspešnomu opravljenemu delu.

(Oprostite: še to imam zapisano v beležki, na kar sem prej pozabil. Tov. Ledinek je tudi predlagal občnemu zboru, da bi v M. Soboti ustanovili Klub kulturnih delavcev. Tam bi lahko skupno nastopali, skupno predlagali, skupno reševali kulturne probleme. Skratka: organizacijsko bi bili močnejši. Vse to zadnje je moja osebna pripomba.)

Občni zbor se je s tem nagibal h kraju. Ne, še ne. Prav proti koncu se je močno razplamtel debata o materialnem stanju prosvete. Rečeno je bilo, da nekateri gospodarstveniki na okraju zapostavljajo prosveto in dajejo prednost drugim panogam. Pa ne samo na okraju. Tudi na terenu se čuti zapostavljanje prosvetnih delavcev. Zdi se, da je vse važnejše od prosvete. Na-

sprotno pa je res, da je v vsakem delu vsaj 50% prosvetnega dela. In potem je bilo rečeno, da bi moral tisk podpreti prosvetne delavce in javno povedati, da je prosvetno delo prav tako važno ali pa še važnejše kakor vsako drugo delo. (Ker sem to zapisal in ker bomo o tem še pisali, mislim, da ta apel na tisk ni bil zamen.)

Da, še o tem so razpravljali. Mestu bi bila potrebna pralnica, restavracija, stanovanja in še kakšna ustanova ali podjetje za usluge. Kajni tudi med prosvetnimi delavci je mnogo takih, ki bi se jih s pridom posluževali. Na vse to je odgovoril sekretar Socialistične zveze, tov. Ledinek, da morajo biti bolj optimisti in da bo tudi v M. Soboti kmalu lepše.

In potem zaključek: poročilo nadzornega odbora, razrešnica staremu odboru, volitve novega odbora. To za novinarja ni več zanimivo. Zato sem odšel.

Da končam z začetkom. Bil sem že na mnogih občnih zbora, slabih in dobrih. Občni zbor sindikata profesorjev in predmetnih učiteljev na soboški gimnaziji uvrščam med dobre občne zbore, ki sem jih kdaj obiskal.

Franc Šrmpf

Prisrčno slobo ob odhodu z gimnazije. Profesor Zadravec sprejema nagelj od maturantke.

Prispevek društva profesorjev »Svoboda«

Na rednem sindikalnem sestanku so sklenili člani Društva profesorjev po svojih sposobnostih in zmognostih pomagati pri delu društva Svobode. To pomeni, da bo Svoboda imela razen v kulturnoumetniškem delu, strokovnjake tudi v raznih tečajih, ali v strokovnih, ali jezikovnih. Razen tega so sklenili podariti v ustanovni fond »Svobode« nekaj tisoč dinarjev.

Znamenit kulturni spomenik v Prekmurju: Rotunda v Selu.

Prekmurcev z ostalimi Slovenci so se začele popravljati zamude preteklosti. Domači znanstveni naraščaj je dorastel. Tako je bilo l. 1935 ustanovljeno »Prekmursko muzejsko društvo« v Murski Soboti. Člani društva so si zadali važno nalogo, zbirati predmete iz ljudskega življenja, zlasti narodopisnega in slovstvenega značaja. Uredila naj bi se zbirka, ki bi kazala gmotno in duhovno življenje Slovenske krajine v minulosti in sedanjosti. — V tej smeri so člani društva pokazali lepe uspehe. Precej gradiva je bilo že zbrano, predvsem iz etnografskega področja. Vendar od vsega zbranega gradiva je bilo mnogo porazgubljeno in odnešenega za časa okupacije. Zato je potrebno ponovno sistematično zbiranje muzealij na terenu, predvsem iz področja narodopisja.

Po vsem Pomurju je raztresena veliko muzejskega gradiva. Marsikje ležijo na podstreljih predmeti, ki se v napotje, predstavljajo pa dragocen muzejski material. Zaradi nepoučenosti pa gledajo imetniki teh predmetov često z nerazumevanjem na

zemstvu, n. pr. v Budimpešti. Na ta način bi lahko muzej nudil vsaj povprečen pregled čez vse obstoječe muzealije, ki izvirajo iz tega okraja in se neposredno tičejo kulturnega razvoja te pokrajine. Premisleka vredno je vprašanje, kako naj bi se uredila prav ta dejavnost muzeja, da bi namreč bil ta material morda tudi v obliki fotografij dostopen v študijske in druge namene.

Prvi koraki za Prekmurski muzej s središčem v M. Soboti so storjeni. Muzej kot ustanova je dobil svoje, za pričetek ustrezajoče prostore. Za uspešno delo muzeja, kakor tudi zato, da bo muzej svoje delo tako izvršil, kakor je njegova naloga, pa so potrebna zadovoljiva proračunska sredstva. Zavedati se moramo, da je muzej pomembna ustanova za Pomurje. Njegov namen ni samo prikazati tuju s smotno razstavo našo kulturo in razširati njegovo obzorje, temveč da tudi domačinom, posebno mladi generaciji, predočimo življenje in storitve naših prednikov in vzbujamo v njih ljubezen do domače kulture. Vlasta Beran-Korenova

vala plesne tradicije Prekmurja. Člani bodo lahko pomagali pri delu ostalih sekcij društva, n. pr. v dramatik in glasheni sekciji, ki je tudi do sedaj prirejela opere.

Meseca novembra bo ustanovni občni zbor društva. Nekateri delovni kolektivi so že sklenili, da bodo

rejena posebej predavanja po njihovi želji. Sekcija bo priredila tudi tečaje tujih jezikov. Skratka, novo društvo bo nudilo vse pogoje za izobrazbo in razvedrilo svojih članov.

Društvo bo s svojim delom zaje- lo tudi delo dosedanjih društev na

Clani del. PD »Svoboda« Zelezne dveri.

Pred ustanovitvijo »Svobode« v M. Soboti

V začetku smo imeli v M. Soboti sindikalno kulturno-umetniško društvo »Stefan Kovač«. Vanj so se lahko vpisovali skoraj izključno le člani sindikatov. Zato ni moglo zajeti vseh tistih ljudi, ki so bili voljni delovati v kulturnem življenju mesta. Pozneje se to društvo sicer ni omejilo le na člane sindikatov, vendar ni zajelo s svojim delom toliko ljudi, kot bi jih, če bi imelo drugačno organizacijsko obliko. Nato se je društvo preimenovalo v kulturno-umetniško društvo. Zlasti v zadnjem času pa je postalo bolj društvo nameščencev, kot pa društvo, ki bi moglo zajeti široke plasti ljudstva. Zato so sklenili dati društvu novo organizacijsko obliko, ki naj bi nosilo ime delavsko prosvetno društvo S v o b o d a. Vanj se lahko vpiše vsak meščan mesta Murske Soboti in okolice. Tako ne bo organizacijska oblika več ovira za tiste ljudi, ki se želijo vpisati v društvo in želijo razširiti svoje znanje, ki želijo aktivno delati v eni izmed sekcij novega društva.

Osnovna naloga novega društva bo širiti izobrazbo članov in članic. Vsak član društva bo imel pravico predlagati, da se ustanovi tista sekcija, v kateri bi najrajši sodeloval. To pomeni, da bo novo društvo imelo več sekcij, kot sta jih imeli dosedanjí SKUD »Stefan Kovač«, ali KUD »Stefan Kovač«. Tako je n. pr. predvideno, da se v društvu ustanovi tudi moški pevski zbor, da bi v društvu deloval zabavni orkester, da se ustanovi tamburaška sekcija, pa tudi prijateljem harmonike se nudi možnost, da se vključijo v društvo. Nova bo izobraževalna sekcija, ki bo imela velike naloge. V tej sekciji bodo prirejali razna predavanja, tečaje, poučne izlete itd. V novem društvu bo torej dovolj dela za vse člane. Ze danes so organizirana predavanja, ki jih bodo imeli zelo čislani predavatelji, kot dr. Savnik, dr. Potrč, upravnik glasiškega muzeja tov. Gumilar, dr. Goričar, tov. Simonič in drugi. Delavcem v naših podjetjih bodo pri-

gimnaziji in Ekonomski srednji šoli. Tudi za zdravo zabavo bo preskrbljeno. Tako ima društvo namen, organizirati v mestu plesni tečaj za začetnike in za odrasle. Plesna sekcija bo v društvu zbirala in oču-

vsí stopili v društvo. Tako je n. pr. Društvo profesorjev sklenilo na svojem sestanku, da bo vsestransko pomagalo društvu in tudi sami bodo aktivno sodelovali v sekcijah. Tone Novak

Izšla je prva številka revije »Jezik in slovstvo«

Pred nedavnim smo brali, da bo Slavistično društvo v Ljubljani začelo izdajati poljudnejšo revijo za slovenski jezik in slovstvo, ki bi koristila širšemu krogu ljudi, ki se kakorkoli ukvarjajo ali zanimajo za vprašanja iz slovenskega jezika oziroma slovstva. Sedaj je izšla prva številka te revije in ima prav zanimivo naslednje vsebino:

Anton Slodnjak: O Slavističnem društvu; Anton Sovre: K tehniki prevajanja latinske proze; R. Kolarič: Narečje — knjižni jezik — šola; A. Bojce: Vezauje več osebkov s povedkom; R. Kolarič: Cestitati ni častitati; Boris Paterna: Iz zgodovine slovenske literarne kritike; Joža Mahnič: Naše ekskurzije; Janko Jurančič: Anton Barac,

Jugoslavenska književnost; V. S.: Dobrovolje in Verstovšek. Dve imenski kazali; F. Jakopin: Jezikoslovje v Slavistični reviji V — VII; Marja Boršnik: Prežihov zbornik; V. S.: Posvetovanje jugoslovanskih slavistov v Obridu; in R. S.: Trije poljski jubileji.

Tehtni, poljudno pisani prispevki bodo zanimali marsikogar in koristili zlasti našim učiteljem v vaseh, našim igralnim skupinam in izobraževalnim društvom, kakor tudi posameznikom, ki se bavijo s pisanjem.

Naročila sprejema uprava Založbe Obzorja v Mariboru, Maistrova 5. Letna naročnina znaša 400.—.

Na stotisoče gozdnih dreves bi še lahko raslo na pomurski zemlji

Gospodarski svet pri OLO M. Soboti je na svoji tretji redni seji razpravljalo o letnem poročilu Uprave za gozdarstvo, ki je takole izpolnila gospodarski in obnovitveni načrt za leto 1955:

ve za gozdarstvo, ki je takole izpolnila gospodarski in obnovitveni načrt za leto 1955:

strokovnjaku, brez katerega bi Uprava ne mogla izhajati.

Bolj odločno se bo treba boriti proti gozdnim škodljivcem in tako prihraniti težke milijone, ki jih vsako leto odzrejo našemu gospodarstvu.

Do sedaj so zbirale sredstva od gozdnih taks kmetijske zadruge, ki so bile Upravi dolžne milijonske zneske. Uporabljale so jih kot obratna sredstva, kar je popolnoma zgrešeno. Gozdna uprava ni dovolj energično izterjevala denarja, za kar je bila deležna graje Gospodarskega sveta. Na seji so ji naročili, naj brezpogojno izterja zaostanke in skrbi za redno odvajanje sredstev v sklad za obnovo gozdov. Nerednim plačnikom je treba odvzeti pooblastila za trgovanje z lesom in ta posel zaupati podjetjem, ki bodo svoje obveznosti spravi izpolnjevali.

Poslovanje Uprave za gozdarstvo je oteženo tudi zaradi tega, ker nima pri roki prevoznih sredstev.

Gozdno-gojitvena dela v državnih gozdovih:	
načrt	4.512.600 din
uresničenje	5.569.646 din
Gozdno-gojitvena dela v zasebnih gozdovih:	
načrt	5.117.040 din
uresničenje	1.777.556 din
Varstvo gozdov:	
načrt	200.000 din
uresničenje	115.925 din
Urejevanje gozdov:	
načrt	100.000 din
uresničenje	58.611 din
Gozdno gradbeništvo v državnih gozdovih:	
načrt	7.914.600 din
uresničenje	3.885.280 din
Gozdno gradbeništvo v zasebnih gozdovih:	
načrt	4.645.000 din
uresničenje	114.840 din
Drevesnice:	
načrt	1.600.000 din
uresničenje	1.409.401 din

Izpade bo treba nadoknaditi v jesenskih mesecih.

Gospodarski svet je naročil Upravi za gozdarstvo, da naj sestavi do konca novembra letos načrt za obnovo gozdov v letu 1956 in načrt za pogozditev zemlje, na kateri je to mogoče storiti.

V našem okraju je namreč še vedno precej gozdnih parcel, ki čakajo na pogozdovanje. Razen tega imamo še več možnosti za napredek gozdnega gospodarstva. Mnogo parcel v nižinah bi lahko zasadili z gozdnimi drevesi, ki potrebujejo več vlage. Izkoristiti bi bilo potrebno tudi pasove ob jarkih in potokih; nje bi kazalo zasaditi z drevjem, ki rase v višino — na primer: z več stotisoči topolov. Gozdarskim strokovnjakom je naročeno, naj izkoristijo sleherni možnost za razvoj gozdnega gospodarstva pri nas. Uprava za gozdarstvo bo morala odsej najmanj dvakrat na leto poročati Gospodarskemu svetu o svojem delovanju.

Zato bo potrebno, da bomo izkoristili vso zmogljivost obstoječih drevesnic in še povečali število mladih sadik. Kupcem naj Uprava posreduje že toliko odraščene sadike, da se ne bodo več posušile, zaradi česar so se kmetje že večkrat pritoževali.

Ugotovili smo tudi, da bi morali gozdarski strokovnjaki, katerih imamo na srečo precej, opravljati svoje posle predvsem na terenu, ne pa v pisarnah, v katerih so se do sedaj najrajši zadrževali. Biti morajo stalni svetovalci kmečkim ljudem, zadrugam in občinskim gozdarskim svetom. Prav tako je zaželjeno, da bi s predavanji poučevali lastnike gozdnih in drugih parcel, kako je treba saditi drevje in se prizadevati, da bomo izboljšali gozdno gospodarstvo in tako povečali narodni dohodek našega prebivalstva. To je potrebno zlasti zaradi tega, ker nam primanjkuje lesa. Odločno se moramo potegovati za večji prirastek lesa in pomagati gozdnim strokovnjakom pri njihovem odgovornem poslu.

Priznati je treba, da je Uprava za gozdarstvo že dosegla lepe uspehe v svoji gospodarski panogi, zlasti pri urejevanju drevesnic, katerih pa bo zagotovo premalo, če bomo znali pri kmetovalcih vzbuditi zanimanje za pogozdovanje.

Svet je soglašal s predlogom Uprave, ki se nanaša na upravljanje, varstvo in nego gozdov; še nadalje bo ostala sedanja organizacijska oblika, ki pa jo bo treba uveljaviti tudi na ljutomerskem območju. Gozdna gospodarstva naj izvajajo na našem terenu le kompleksne sečnje, ostala dela pa Uprava za gozdarstvo v svoji režiji. Izjema je dovoljena le za območje, na katerem deluje fakultetna ustanova »Silva«. Vsaka drugačna organizacija bi bila mnogo dražja. V gospodarstvu pa je sploh potrebno iskati take organizacijske oblike, ki prinašajo najmanjše stroške.

V okraju bo dovoljena sečnja predvsem domačim podjetjem, seveda pod pogojem, da so cenejša kot druga in da kakovostno opravljajo zaupana jim dela.

Gospodarski svet je naročil Zavodu za gospodarsko planiranje, naj prouči možnosti za poslovanje lesnega industrijskega podjetja, ki naj bi združevalo lesno-predelovalne obrate v Pomurju in lesni osek Zadružnega trgovskega podjetja »Agromerkur«.

Do sedaj je izdajala sečna dovoljenja le uprava v M. Soboti, zato so preveč počasi reševali prošnje. V prihodnosti bodo taka dovoljenja in spremnice za les izdajala revirna vodstva v Ljutomeru, Gor. Radgoni, M. Soboti, Salovcih, Lendavi, Mačkovcih, Dobrovniku in pri Gradu — seveda do določene količine. Tako bomo prav gotovo ustregli našim kmetovalcem.

Svet je predlagal OLO, naj bi imenoval sedemčlansko komisijo za reševanje problemov gozdnega gospodarstva. Take komisije, ki naj bi dejavno sodelovale pri sestavljanju načrtov za obnovo in proračunov Uprave, naj bi imele tudi naše občine.

Izraženo je bilo tudi mnenje, da je treba sredstva od gozdnih taks uporabljati predvsem v prid gozdnemu gospodarstvu, za gradnjo stanovanj pa jih dajati le v primerih, ko je treba preskrbeti stanovanje

Deset hektolitrski sod je izdelal

V Prekicji, po kakovostni in pristni vinski kapljici znani pokrajini, se je te dni pričelo najvažnejše opravilo leta — trgatve.

Veseli »bračič odhajajo dan za dnem zgodaj jutraj v gorice, da obrabijo dragocene sadove narave in plačilo za svoje celoletno delo — grozdje. »Prečarjate potem stisneno grozdje v sladki most, ki steče v sode — manjše ali pa tudi take, kot vidite enega na sliki; drži namreč okrog 10.000 litrov žilnatne tekočine.

Novi sod bo letos napolnilo Vinogradniško gospodarstvo v Zeleznihih dverih. Kot vinogradniška pokrajina ima Prekicji tudi dobre sodarje, saj je fotografirani sod izdelal sodarski mojster Matija Sic z Rožičkega vrha.

Pa recite, da ni mojster svojega posla!

POZRESNA KRAVA IN »PEČENKA«

Ivan Gomzi v Seliščih je pasel kravo na dvorišču svoje domačije. Ko je odšel k sosedu in se začel z njim prijateljsko pogovarjati, se je krava spravila nad perilo, ki se je sušilo na dvorišču. Privoščila si je obilno »pečenko«: dve kombineži, ženske hlače in celo garnituro otroškega perila.

Kako pa je gospodar pohvalil svojo kravo, ko je že pospravila približek, nam dopisnik Nč ni sporočil.

Mar nam je res tako slabo?

Pred leti in še dandanes tarnajo naši kmetovalci: »Vrag bo vse skupaj vzel, na nikič bomo prišli, če de ešče dale tak šlo.« Pa poglejmo stvari v obraz. V kratkih besedah bo nazival, kaj vse smo zgradili in izboljšali v Vanči vasi.

Po osvoboditvi smo zgradili v naši vasi hišo z gospodarskim poslopjem, 1 gospodarsko poslopje, 4 skednje, 5 zidanih hlevov, v osmih hišah so preuredili kuhinje. Napejljali smo elektriko, kupili 6 radioaparatorov in nekaj strojev. Ne samo v Vanči vasi, tudi drugod so zgradili v desetih letih več kot prejšnjim v dvaindvajsetih. Saj tudi takrat niso letale po zraku pečene piške in se ni cedilo mleko po cesti, toda naš »človek je že tak: tisto, kar je bilo, je nekaj vredno. J. G.

Stanje gozdov v našem okraju je dokaj nezadovoljivo, zato Gospodarski svet meni, da bi se bilo treba odločiti za spremembo delitve sredstev gozdnega sklada med republiko in okrajem. Okraju naj bi ostalo več kot 65 odst. zbranih sredstev. Po ključu (65 odst. okraj — 35 odst. republika) je namreč uzakonjena delitev sredstev za vse okraje enako, ne glede na to, koliko gozdov imajo.

KAPAR, KAPAR... stara pesem

V Sloveniji je po ameriškem kaparju okuženih že 28 odst. sadnega drevja; okužbe so zlasti očitne v najboljših sadjarskih okoliših. Zatrtilna akcija v letu 1954/55 je pokazala, da je mogoče ameriškega kaparja uničiti, če zadostokrat in dobro poskrbimo sadno drevje; zanesljiv uspeh lahko dosežemo le takrat, če temeljito izvajamo zimsko in tudi letno škropljenje sadnega drevja.

Te dni bomo začeli ponovno škropiti sadno drevje. Zaradi tega je prav, da vemo, kaj moramo napraviti za zatiranje ameriškega kaparja, za zmanjšanje okužb in morebitne škode.

Od novembra letos do aprila 1956 je treba opraviti obvezno čiščenje in zimsko škropljenje sadnega drevja v krajih, okuženih ali ogroženih po kaparju.

Pred pričetkom te akcije moramo posekati vsa suha sadna drevesa, ostala pa očistiti (lišaj, mah, suhe veje). Drevesa, ki so močno okužena po ameriškem kaparju, moramo pomladiti. Sadnemu drevju je potrebno tudi gnojiti, zlasti tistemu, ki je okuženo po ameriškem

dena škropiva so za ljudi in živali strupena in moramo z njimi previdno ravnati.

Rumesan in kreosan učinkujeta tudi proti jabolčnemu cvetočeru, če ju uporabljamo koncem zime (okoli 20. marca).

Z zatiranjem ameriškega kaparja pričnimo takoj v jeseni, ker spomladi navadno ni toliko primernih dni, da bi lahko sadno drevje poskrpili temeljito in dobro. Poskrbimo, da bomo imeli pri roki potrebna sredstva (škropilnice in zaščitna sredstva) in da bomo škropilnice v času škropljenja tudi ekonomično izkoristili. Zavzemimo se za to, da bo akcija temeljito in načrtno pripravljena in tudi dosledno izvedena. Ing. Lado Jerše

NAŠI SEJMI...

Sejmi v Pomurju so pogostokrat zelo zanimivi. Nikoli ne manjka ne kupcev ne prodajalcev. Posebno se v jesenskem času, ko je živina rejena, so naši sejmi natrpani z lepo živino. Živina, ki jo nameni gospodar za sejem, dobiva že dalj časa boljše hrano. Za pitanje goved ali svinj se odloči gospodar navadno šele takrat, ko z očmi pretehta oso zalogo krme. Kmetovalci pravijo, da morajo živino lepo umiti, preden jo odženo na sejmšče. Še na repove ne pozabijo! Lepo jih očedijo, da so beli, kakor da bi jih umili z mlekom.

KMETJE, oglašajte se na tej strani — posredujte drug drugemu svoje izkušnje!

Najlepsi izkupiček imajo navadno lončarji. Gospodinja kupujejo lonce. Razumljivo: zima je dolga in takrat navadno ni toliko sejmov.

Mladina se gnete ob »licitarju« in skrbijo izmenjava srčke in druge sladkarije.

Na sejmu so kolovrati domačega izdelka. Matere kupijo navadno po dva: enega za sebe, enega za hčerko. Ki se mora v zimskem času naučiti prestiti, da si bo lahko pripravila bala.

Najbolj je osrečilo »Trezin« sejem Kociprovega Blaža. Čez ramena je orgel težko verigo in se nasmehnil ob misli na 150 jurčkov, ki jih je dobil za plemenskega bika.

Pijo

Kmetijstvu v Pomurju več veljave in resnične pomoči

Na seji kmetijskega odbora pri Svetu za gospodarstvo OLO M. Soboti — bila je predzadnji četrtki, vodil pa jo je tov. Rado Pušenjak — so se dogovorili, da je treba upeljati kmetijsko službo pri naših občinah, načrtno usmeriti obnovo sadovnjakov in vinogradov, posvečati več pozornosti organizaciji, arondaciji in rentabilnosti kmetijskih gospodarstev, še nadalje izvajati praktične poizkuse in analizo zemlje, razširiti pridelovanje semenskega blaga, gospodarsko krepiti kmetijske zadruge, izmenjavati dobre in slabe izkušnje po Pomurskem vestniku, ustanoviti kmetijske odbore pri ObLO in bolj popularizirati dosežene rezultate v kmetijstvu.

Na seji Kmetijskega odbora so razpravljali o organizaciji kmetijske službe v Pomurju; vsi so soglašali s tem, da morajo imeti vse občine svoje kmetijske referente. To terjajo številne naloge v kmetijstvu na našem izrazito agrarnem območju. Kmetijski strokovnjaki v občinah bodo morali biti tesno povezani s kmetijskimi zadrugami, ki bodo v prihodnosti odigrale pomembno vlogo v kmetijstvu s tem, da bodo pobudnice za večje pridelovalne uspehe in razvoj kmetijskih gospodarstev vobče. Kmetijski strokovnjak pri občini ne bo deloval samo v upravnem pogledu, marveč bo v svojem okolišu in pod okriljem kmetijskih zadrug opravljal tudi poizkusno-pospeševalno delo.

Ko so govorili o drevesnicah in trsnicah, je bilo poudarjeno, da je delovanje na tem področju potrebno usmeriti po nekem načrtu — desetletnem in družbenem — ki mora biti osnova za napredek sadjarstva in vinogradništva. Potrebe po sadih in pod okriljem kmetijskih zadrug opravljal tudi poizkusno-pospeševalno delo.

Vse pozornost je potrebno posvečati organizaciji in rentabilnosti posameznih kmetijskih gospodarstev in proučevati tozadevne analize. Med stari in novimi obrati je precejšnja razlika, treba pa je dati prednost ustanavljanju in razvoju novih obratov. Zaradi gospodarske rentabilnosti bi bilo potrebno priključiti lendavskemu kmetijskemu gospodarstvu obrate v Žitkovcih, Ginjevcih, Motvarjevcih in Pincah. Vprašanje drevesnic pri Gradu in posvetva v Mačkovcih bodo rešili na prihodnjem sestanku.

Kmetijski odbor je tudi za to, da Okrajna zadruga zveza nadaljuje s praktičnimi poizkusi — seveda s pomočjo poljedelskih in sadjarskih odborov pri KZ.

Nadaljevati je potrebno s pridelovanjem kakovostnih semen na Selekcijskem posestvu v Belčinih v takem obsegu, da bodo lahko semenje razmnoževala tudi druga kmetijska gospodarstva, kmetijske zadruge in napredni kmetovalci. Pri tem ne bo večjih težav, saj se kmetje zelo zani-

kaparju. Škropljenje naj opravljajo zadrugne škropilne skupine, ki morajo biti za posel tudi strokovno usposobljene.

Za zimsko škropljenje sadnega drevja so letos na razpolago naslednja zaščitna sredstva: rumesan pasta (1 do 2%, za koščičarje 1%), rumesan olje (2 do 3%) in kreosan (2%). Najboljše rezultate smo do sedaj zabeležili z rumesan pasto v izrazito okuženih okoliših. Nave-

pri katerih bi bilo potrebno ustanoviti tonamske sklade.

Večina odbornikov se je tudi zavzemala za to, da bi pri občinskih ljudskih odborih ustanovili kmetijske odbore; ti odbori bi bili posvetovalni organ in pomočnik ObLO. Kmetijske razstave bodo prirejali tudi prihodnje leto, vendar pa bo treba za nje določiti kraje in popularizirati med ljudmi dosežene rezultate v kmetijstvu.

Ing. Lado Jerše

Kdaj bo iz »lunčkov« privrela »letrika«?

Z elektrifikacijo so pričeli tudi v Bistricah. Začeli so pripravljati drogove, dogovorili so se o samoprispekih itd. Da bodo tudi Bistričani enkrat imeli elektriko, je vedel že najmanjši otrok. Zgodilo pa se je takole:

Drogove so postavili. Med tem časom se je vračal z dela oče, ki je bil zaposlen nekje v Ljubljani. Sinček mu je šel nasproti in mu že od daleč kričal: »Ajtek, pri nas pa so že letriko posadili.« Pa mu oče odgovori: »Reveček, saj elektrike ne sadijo.« Sinko pa mu je že pri prejem drogu (sohi) pokazal: »Gledaj, če že letrika ne raste!« Da ne bi bil sinček preveč razočaran, mu je oče pritril: »Pa res!«

Ko se je oče drugo leto spel vračal domov, je sinček s svojim nadaljeoval: »Ajtek, zaj de pa letrika že zrela, jaz san vidim, ka so pripelali lunčke (piskre), kde bo letrika notri.« Res so z avtomobilom pripeljali »lunčke«, jih namestili na drogove na glavnem bodu, potegnili žico in vendar elektrika še ni tako dozorela, da bi že lahko iz »lunčkov« vrela v naše hrame.

Naš sinček že hodi sedaj v šolo in je ateku obljubil, da mu bo takoj pisal, ko bo elektrika zrela. Seveda: atek bo prišel takrat domov pogledat, če to ni res, kajti on je na svoje oče videl, kdaj so elektriko sadili. In če so jo dobro posadili, bo morala enkrat tudi dozoreti in takrat bo on v »lunčki« elektriko prinesel domov pokazat, da jo bodo lahko vsi videli. R.

Alkoholizmu se moramo vsi zoperstaviti

Komisija za borbo proti alkoholizmu pri Okrajnem odboru Rdečega križa v M. Soboti je imela pred kratkim svojo prvo sejo. Na seji so se člani komisije pogovorili o ogromni škodi, ki jo povzroča alkoholizem. Gospodarstva propadajo, družine se razhajajo, otroci nimajo pravilne vzgoje in le prepogosto je alkohol tisti, ki privede ljudi v kriminal.

Samo ena organizacija ne more doseči uspehov v borbi proti alkoholu. Za delo morajo krepko prijeti vse organizacije, ki v splošnem nimajo v svojih pravih zapisano, da bi se borile za treznost, a je nujna dolžnost vse družbe, da se rešimo tega zla.

Po živahnem razpravljanju je komisija sprejela obilo sklepov, izmed katerih objavljamo nekatere najvažnejše.

Strogo je treba izvajati predpise, s katerimi je v gostilnah mladini pod 16 let starosti prepovedano prodajati alkoholne pijače.

Vedno in povsod, kjer točimo alkoholne pijače, morajo biti gostom na razpolago tudi brezalkoholne pijače.

Sporazumno s sveti pri občinskih ljudskih odborih je treba določiti skrbnike otrokom v onih družinah, v katerih otroške doklade zapijejo ali sicer nepravilno upravljajo.

Uvesti je potrebno obvezno zdravljenje notoričnih alkoholikov.

Gostilničarjem in prirediteljem veselice, pri katerih se pijani gostje pretepaajo, je začasno odvzeti obrtno dovoljenje, oziroma ne več dovoliti veselice.

Ustanoviti je treba posvetovalnico, v kateri bi dajali nasvete za zdravljenje alkoholikov.

V časopisju je poimensko objaviti gostilne, v katerih so pijančevali ali pa se pretepaali. Tudi pijančevanje in pretepačje je treba imenovati.

Točilnice z negotinskim vinom je treba strožje kontrolirati v zvezi s higienskimi predpisi in časom točenja.

Po šolah, v tečajih in drugod bi kazalo prirediti kratka predavanja, po možnosti s skioptičnimi slikami, o škodljivosti alkohola.

Na prireditvah, ki jih prireja mladina, ne sme biti alkoholnih pijač. Mladina naj bi v svojih vrstah organizirala treznostne krožke.

Potrebno je v večini meri propagirati in podpirati taborniško organizacijo.

V prvi polovici prihodnjega leta bomo v M. Soboti priredili protialkoholno razstavo.

V M. Soboti je treba čimprej odpreti mlečno restavracijo.

F. H.

Kdo je kriv za slabo vzgojo otrok

Pred kratkim sem se vozil z kolesom iz Ljutomeru proti Križevcem. Med potjo sem srečal gručo otrok, ki so stali v krogu in s palicami mlátili po zemlji, pri tem pa preklinjali, kakor to slišiš ljudi, ki nimajo nobenih moralnih vrednot. Ko sem se jim približal, sem opazil, da udrihajo po neki mrto živalci.

Ko sem se odpravil naprej, se mi je nehote vtepla v glavo misel, da so to ljudje, ki bodo mogoče čez nekaj let vodili naše gospodarstvo itd. Nisem mogel razpoznavati, kdo je kriv, da je šolska mladina taka. Trdno vem le to, da jih vzgajajo v šoli in doma. Prav bi bilo, da posebno v šoli bolj budno zasledujemo, kaj dela šolska mladina takrat, ko ni v učilnicah...

Tudi gostinstvo je področje,

ki ga ne smemo prezreti

Združitev gostinskih zbornic prejšnjega ljutomerskega in murskosloboškega okraja je pokazala na nešteto problemov, ki se pojavljajo na obširnem področju, predvsem pa v krajih, ki predstavljajo središče Pomurja.

Za delo Okrajne gostinske zbornice je veliko zanimanje s strani OLO in ObLO v Soboti. To je zdrav pojav. Posebno sodelovanje z okrajnim svetom za gospodarstvo je potrebno, če hočemo izboljšati naše gostinstvo in odpraviti vse napake, ki se pojavljajo v gostiščih in organizaciji gostinske mreže.

Zbornica posveča vse večjo skrb strokovnosti gostinskih delavcev. V gostinski šoli v Ljubljani je letos 15 gojencev iz našega območja, ki bodo po končanem šolanju zamašili največje vrzeli v gostinski stroki. Zadnje čase je tudi veliko pomanjkanje kvalificiranih kuharjev. Nekaterim socialno šibkim je dala zbornica štipendije, žal tega ni mogla storiti vsem, ker nima v proračunu predvidenih sredstev za štipendiranje. V murskosloboških gostinskih obratih je zaposlenih 46 gostinskih delavcev. Od tega 1 visokokvalificiran, 35 kvalificiranih, 8 polkvalificiranih in štirje priučeni. V soboških gostiščih je zaposlenih tudi 18

Na tem mestu tudi prihodnjic NEKAJ O CESTNO-PROMETNIH PREDPISIH

V Pomurju so javna prometna sredstva za prevoz potnikov bolj redka, zato se prebivalstvo poslužuje v veliki meri koles. Dijaki, delavci, uslužbeni, sploh vsi, ki imajo opravke izven kraja bivališča, se vozijo s kolesi.

Kolo kot prometno sredstvo ne predstavlja problema za javni promet, ker zavzema na cesti zelo majhen prostor, razen tega je kolo zelo okretno vozilo.

Pri nas je navada, da se vozijo s kolesi že otroci, ki so komaj začeli hoditi v šolo. Starši smo navadno ponosni na naše najmlajše kolesarje, pri tem pa navadno pozabljamo, da otrok ne obvlada kolesa, zato ga lahko doleti na prometni cesti nesreča.

Mladina, ki obiskuje srednje šole se mora posluževati koles, ker nima stanovanja v kraju, kjer je šola. To je razumljivo, ni pa primerno, da se vozijo dijaki v gruči preko celega cestišča. Razen tega se pogostokrat dogaja, da se vozita po dva dijaka na enem kolesu. To je vsekakor lepo, tovariško, ni pa v skladu s cestno-prometnimi predpisi.

Poglavje posebej pri naših kolesarjih je vožnja s kolesom, ne da bi z rokami vodili krmilo. Nekateri pri tem celo berejo časopis in knjigo. Misli takega kolesarja niso osredotočene na cesto, promet in na

stotero nevarnosti, ki mu pretijo na cesti.

Neštetokrat imajo varnostni organi opravka s pijanimi kolesarji. Ti ogrožajo promet, v prvi vrsti pa svoje življenje.

Po naših krajih lahko opazimo, da vozijo ljudje na kolesih kose in druge neprimerne stvari, razen tega nimajo na kolesih zavor, niti signalnih naprav za vožnjo ponoči.

Kolesarji morajo voziti po skrajni desni strani cestišča v smeri vožnje. Vožnja vstric ni dovoljena. Na cestah, kjer je pred kolesarjem več drugih vozil, kolesar ne sme prehitovati. Na kolesu sme voziti samo otroke do 8 let starosti, toda samo pod pogojem, da imamo na kolesu primeren sedež in držalke za noge, ki so pritrjene na prednjih vilicah. Na prtljažniku ali na samem okvirju otrok ne smemo voziti. Prepovedano je voziti tudi stvari, ki ovirajo vodenje kolesa (polne vreče itd.) in dajanje signalov. Vsako kolo, ki je v prometu, mora imeti zvonček s ostrim glasom in zavoro. Ponoči mora biti kolo opremljeno s predaj z lučjo, zadaj z rdečim steklom, ki mora biti pritrjeno na kolesu 70 cm od tal. Tudi dyeh koles ne smemo voziti. Na križiščih in privozih na cesto se mora kolesar pripraviti, če je križišče oziroma cesta prosta.

Dober šofer - jamstvo za varen promet

Skoraj ne mine dan, da ne bi vsaj v dnevnem časopisu brali o prometni nesreči, ki je nastala tu ali tam po krivdi šoferja ali brez njegove krivde. Posledica take nesreče je navadno med drugim tudi

didat upravljati le motorno kolo ter osebni avtomobil do 8 sedežev. Po preteku treh let od priznanja strokovne sposobnosti polkvalificiranega delavca sme kandidat vložiti prošnjo za pripustitev k strokovnemu izpi-

ta, da se šoferju odvzame vozniška dovolilnica ali pa, da se mu za gotovo dobo prepove upravljati motorno vozilo. S tem se število kvalificiranih voznikov motornih vozil vedno manjša, po drugi strani pa vidimo, da je v prometu vedno več motornih vozil. Zdi se mi, da moramo o vsem tem resno razmisliti.

Vsa motorna vozila smejo v prometu na javnih cestah upravljati le tiste osebe, ki se lahko izkažejo z legitimacijo vsaj kvalificiranega delavca (voznika motornih vozil). Nastaja vprašanje, odkod dobiti take ljudi? Trenutno nam predpisi dovoljujejo dve poti pridobitve: redno in izredno. Slednja je le kot priznanje vsem tistim, ki se lahko izkažejo, da so motorno vozilo gotove vrste samostojno upravljali nekaj let. Tako priznanje se lahko pridobi le v industrijskih in trgovskih podjetjih, kajti voznik motornih vozil ne spada v obrtno stroko (razen poklica za avtomehanika). Upravni odbor podjetja, kjer je tak kandidat zaposlen, ima pravico, da mu prizna po predloženih posebnih komisijah kvalifikacijo polkvalificiranega delavca, kar velja tudi za to stroko. Na podlagi tega priznanja sme kan-

tu za kvalificiranega delavca in to na tisti okrajni ljudski odbor, kjer ima stalno bivališče. Po opravljenem izpitu kandidat prejme spričevalo za upravljanje motornega vozila A, B in C kategorije. Takih primerov pridobitve kvalifikacije je vedno manj, zato se nam lepega dne lahko zgodi, da bomo primorani večji del motornih vozil supokojiti, ker ne bomo imeli potrebnega strokovnega kadra.

O tem bi morali razmišljati predvsem v tistih podjetjih, kjer imajo močnejši avtopark. Tudi kmetijske zadruge bi morale skrbeti, da bi njihove traktorje upravljale le osebe s popolno strokovno kvalifikacijo. Nasprotno pa ugotavljamo, da ni zaslediti primera, kjer bi podjetje sklenilo učno pogodbo za vajenca voznika motornih vozil, čeprav to predpisi dovoljujejo. To je tudi redna pot pridobitve potrebne kvalifikacije za voznika motornih vozil.

Učna pogodba se lahko sklene le z osebo, ki je dopolnila 16 let starosti in je telesno in duševno sposobna za učenje v tej stroki. Učna doba traja za voznike motornih vozil 3 leta, za traktorista pa 2 leti.

R.

»Pri lovcu«, ki bi si jo morala vzeti ostala gostišča za vzor.

Letna sezona je pri kraju, zato bomo poskušali prikazati z nekaj številkami, kakšen je bil izrček naših gostišč. Gostišča, ki so pod kolektivnim upravljanjem, so ustvarila 9 milijonov 800 tisoč din prometa. Stočili so 16.112 l brezalkoholnih pijač in 20.360 l vina. V gostiščih splošno-državnega sektorja je znašal promet 37 milijonov 162 tisoč din. Prodali so 64.380 l brezalkoholnih pijač in 69 tisoč litrov vina. Skupni promet vseh gostinskih obratov znaša ob koncu letne sezone 46 milijonov 245 tisoč din.

F.-B.

VERZEJ

V nedeljo, 16. oktobra so zaključili v Verzeju kmetijsko gospodarsko šolo. Solo je obiskovalo 28 mladincev in mladink. Pri pouku so bili zelo marljivi. Uspeh pridnega dela je bil: 5 odličnih in 15 prav dobrih ocen. Nekateri niso zamudili v dveh letih pouka niti ene šolske ure.

Pri izpitihi sta bila navzoča okrajni inšpektor za splošne predmete in inšpektor za predvojaško vzgojo. Ob zaključku pouka je predsednik šolskega sveta spregovoril mladim absolventom nekaj bodrilnih besed.

ar

F. S., Dolenci št. 7. — Pripravljeno imam vse za gradnjo hiše. Ne vem pa, kje bi jo postavil. V vasi je zemlja, ki je bila prej last Židov, sedaj pa jo je prevzela v obdelavo ekonomija v Salovcih. Ona upravlja tudi z občinsko zemljo.

Sporočite mi, ali imam kot pošten državljan pravico do toliko zemlje, da bi si lahko na njej zgradil hišo, ki jo nujno potrebujem. Kam naj se obrnem s prošnjo?

Odgovor: Po novih zakonskih predpisih, ki določajo pristojnost občinskih in okrajnega ljudskega odbora, so za reševanje takih prošenj pristojni občinski ljudski odbori — seveda samo na svojem območju. Prosilcem lahko dodelijo za gradnjo stanovanjske hiše od 5 do 10 arov zemlje splošnohljudskega premoženja. Zato vložite prošnjo, ki je ni potrebno kolkovati, na pristojni občini in prepričani smo, da vam jo bodo tudi ugodno rešili.

Tisoče potnikov in 200 vagonov blaga — pa samo en uslužbenec

Marsikdo se je že vozil z vlakom skozi Križevce pri Ljutomeru. Železniško postajo poznajo ljudje od blizu in daleč, saj je opremljena za potniški in tovorni promet. Poleg številnih potnikov odpošljejo s postaje mesečno tudi po 200 vagonov različnega blaga. Tovorna postaja ima zelo veliko gospodarsko zaledje; naše nabevajo dve opekarni in dva lesna obrata, ki večinoma izvažata, dalje kmetijsko zadrugo, podjetje »Remont«, Studenčarstvo in kmetijsko gospodarstvo Videm. Razen tega so v okolici tri šole, zobna ambulanta, zdravnik in druge ustanove.

Spričo velikega prometa sta bila dosedaj na postaji dva uslužbenca, ki sta imela polne roke dela. S 15. julijem pa je železniška direkcija odpoklicala kretnika, zato mora podja postaje sam opravljati vse posle. Vsak dan je zaposlen od 5. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Trinajst ur osakodnevno zaposlitve je za njega preveliko breme, kajti za tako odgovorno delo mora biti človek vedno dovolj spočit, da lahko vzdrži napore. Zato se pač ne bomo čudili, če bodo v primeru nesreče iskali krivca tam, kjer ga sploh ne bo.

Inšpekcija za delo je ta primer zabeležila in ga bo sprožila na merodajnem mestu. Nujno potrebno je namreč, da se odpoklicani kretnik vrne na svoje delovno mesto in da tako zagotovimo na postaji nemoten promet in parno delo.

(nb)

IZ NAŠIH KRAJEV

DROBNE OD GRADA

V Kuzmi bodo v kratkem organizirali gospodinski tečaj. Uredili so že prostor in pripravili vse potrebno. Tečaj bo vodila tov. Bogatajeva iz Rakičana. Pomagali ji bosta Kšelovala in Tomšičeva. Udeležence tečaja se bodo učile kuhati in šivati.

Pred nekaj dnevi so nas obiskali dijaki četrtega letnika mariborskega učiteljskega. Ogledali so si nekatero znamenitosti naših krajev: stari grad, drevesnico državnega posestva in cerkev. Od Grada so odšli v Cankovo.

Po vseh šolah naše občine se pripravljajo na proslavo Dneva republike. Do praznika bodo uredili zadružno dvorano, v kateri bodo vse prireditve in proslava. S posameznimi točkami bodo nastopili pionirji in člani KUD.

Mladinci pri Gradu pripravljajo Linhartovo komedijo »Županova Micka«. Občinski iniciativni komite bo sklical do 10. novembra občinsko konferenco LMS.

IZ ROGAŠEVEC

Mladina je sklenila na seji, ki je bila pred kratkim, da bo organizirala nekaj prireditve. Iz dobička bodo kupili telovadne rekvizite. V kratkem bodo ustanovili tudi TVD Partizan.

Na seji vaškega odbora SZDL so sklenili, da bodo poslali traktorista, ki vozi zadržni traktor, v tečaj za oranje s traktorjem. Na seji so sklenili, da bodo razgibali odbor za gradnjo kulturnega doma, da bo bolj delaven.

Solski svet si že dolgo prizadeva, da bi prebivalci zgradili šolsko drvarnico. Največ preglaševanja odbora in ljudem stavbeni les. V najkrajšem času bodo morali postaviti tudi šolsko stranišče. Pred šolo so pred kratkim posekali nekaj drevja, ki je kvarilo zunanji videz šole.

Ze leta 1949 so imeli v Rogoševcih avto-moto krožek, ki se ga je udeleževalo nad 50 ljudi. Kupili so motorno kolo. Nekaj članov krožka

Prosta učna in delovna mesta

V Pomurju: 1 mesto za mlinarskega, 1 mesto za pekovskega in 1 mesto za kovaškega vajenca. V času učenja bo vajenec deležen primerne nagrade. Za hrano in stanovanje je preskrbljeno.

V M. Soboti: 1 mesto za soboslikarskega in 1 mesto za mizarškega vajenca.

Pogoji za sprejem v uk so: uspešno dovršenih 6 razredov osemletne osnovne šole ali 2 razreda gimnazije. Učna doba bo trajala tri leta. Kandidat mora biti popolnoma zdrav, telesno močan in spreten, mora razlikovati barvo in imeti tudi smisel za obliko.

V Ljubljani: Gradbeno podjetje »Obnova« v Smartinski ulici sprejme takoj 25 zidarjev, nekaj tesarjev in 50 nekvalificiranih delavcev. Urna plača znaša: za nekvalificirane delavce od 29 do 34 din, za polkvalificirane od 34 do 41 din in za kvalificirane od 41 do 52 din.

Akordno delo. Delovni čas ni omejen. Hrana in stanovanje zagotovljena (hrana stane dnevno brez kruha 90, stanovanje pa mesečno 150 din). Delo bo do hujše zime. Potne stroške povrne podjetje takoj po prihodu na delovno mesto.

Delavci morajo biti telesno zdravi. S seboj naj prinesejo delovne knjižice.

Natančneje informacije je mogoče dobiti v pisarni Posredovalnice za delo v M. Soboti.

Naročili bi »Pomurski vestnik«, če . . .

Poštni okoliš Rogoševci, ki šteje 11 vasi, ima samo dva pismošola, ki ne moreta dostaviti pošte tako hitro kakor želimo ljudje iz Rogoševca in okolice. Nuskova je oddaljena od pošte samo 1 km, pa ljudje ne dobivajo pošte dnevno. Tudi v Pertoču, kjer je kmetijska zadruga, šola in občinsko podjetje, ne dostavljajo pošte dnevno. Najbolj pa so prizadeti kraji okrog Ropoče in Sotine, kjer se oglašajo pismošola zelo poredko. Ljudje vedo, da dva pismošola ne zmoreta vsega dela, saj delata tudi ob nedeljah. O tej stvari bi morali kaj več razmišljati na občini v Cankovi. Pri nerednem dostavljanju pošte nas moti najbolj to, da dobivamo časopise šele četrty dan po izidu. Naši ljudje pravijo: »Naročili bi Pomurski vestnik, če bi nam ga pošta v Rogoševcih hitreje dostavljala.«

je naredilo amaterski šoferski izpit. Zadnje čase se nihče več ne briga za avto-moto krožek in bi bilo dobro, če bi imeli člani krožka občni zbor, na katerem bi se pogovorili o nadaljnjem delu.

BELTINCI

V Beltincih so izvolili pred nekaj dnevi občinski sindikalni svet, ki pa nima tajnika, ker izvoljeni član noče prevzeti dolžnosti. Pri občinskem sindikatu, v katerega so vključena vsa podjetja v Beltincih, se odbor zelo redko sestaja. Tudi članarine ne pobirajo v redu.

Dobrobnik v Prekmurju

Pomurski vestnik — Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tiske v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Trubarjev drevored 5/II. — Telefon 1-38 Uprava in oglasni oddelk: Murska Sobotica, Koceljeva ulica 7 — Tel. 55 — Naročnina: četrtnoletna 100, polletna 200, letoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-609 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Vino na drobno

Alkoholnih pijač ne sme brez predpisane dovoljenja nihče prodajati na drobno, tudi pridelovalec — vinogradnik ne. Tega predpisa se ni držala Sabina Pergarjeva s Sprinca, ki je na drobno prodajala vino priložnostnim gostom na svojem domu. Sodnik za prekrške jo je obsodil na 10.000 din kazni.

Tudi Mihael Bračko, posestnik na Novem vrhu je točil vino na drobno. Poleg tega je še priredil plesno zabavo — vse brez oblasnega dovoljenja. Kaznovan je bil s 17.000 din.

SOFER NE SME PITI

Poročali smo že o prometni nesreči, ki se je zgodila 5. septembra v Dankovcih in jo je zakrivil sofer Anton Baler, ko je vozil za soboško Tovarno mesnih izdelkov svinje in teleta in bil močno pod vplivom alkohola. Eno tele in 11 svinj je pri tej nesreči poginilo. Baler je bil sedaj po sodniku za prekrške pri OLO M. Sobota obsojen na 4000 din kazni. Odvzeli so mu vozniško dovoljenje za 90 dni. Za škodo, ko je povzročil podjetju, pa se bo moral zagovarjati pred okrajnim sodiščem.

LAZNE VESTI JE SIRIL

Franc Belak z Račkega vrha v bivšem Ljutomerskem okraju je zaposlen na železnici kot progovni delavec. Ko je pri neki mlačvi bilo zbranih več delavcev, jim je na široko govoril, da bodo vsem posestnikom, ki imajo do 5 ha zemlje, posest odvzeli in jo združili. Takšno širjenje neresničnih vesti in obenem vznemirjanje ljudi je seveda kaznivo. Belak je bil kaznovan s 3000 din.

SEKANJE DREVJA BREZ DOVOLJENJA JE KAZNIVO

Janez Lajnsček, kmet iz Budinec je brez dovoljenja posekal drevje. Plačati mora 4.000 din kazni.

GOSTILNICA IN POSLOVNE KNJIGE

Nekateri zasebni gostilničarji se ne morejo vzdržati v to, da bi v redu vodili predpisane poslovne knjige, zato so bili od sodnika za prekrške kaznovani z denarno kaznijo od 2.000 do 10.000 din.

SADJE SO ZBIRALI

Crensovski pionirji so te dni poslali soboškim pionirjem 205 kg sadja, ki so ga sami zbrali. Crensovski pionirji so tudi napovedali tekmovanje nekaterim gimnazijam v okraju in bili tudi med prvimi, za kar si zaslužijo lepo pohvalo.

B. I.

Nesreče in nezgode

Pri obiranju jabolk je padel z drevesa 40-letni Alojz Recek iz Večeslavca, si zlomil rebro in nalomil vratni vretenec.

Ko je šel Koloman Cranko iz Cepincev v šolo, je padel tako nerodno, da si je zlomil levo nogo pod kolonom.

Martin Frank iz Križevca pri Ljutomeru je bil na lovu. Po naključju ga je sovrstnik obstrelil. Na srečo so šibre obtičale v koži na glavi. Lahko bi pa bilo kaj hujšega.

Pri delu na travniku je padla 47-letna Rozalija Horvat iz Vadarec in si zlomila desno podkolenico.

Vseh pet prstov na levi roki si je pri žaganju močno poškodoval 20-letni Alojz Jančar iz Rogoševca.

Avtomehanik Franc Jančar iz Kopra je padel z avta v občestni jarek in si zlomil levo podkolenico.

Hude poškodbe na hrbtu je dobila 62-letna Frančiška Zelezen od Grada, ko je padla po stopnicah.

68-letna Bara Kavaš iz Odrancev pa je padla z voza in si zlomila kost v desnem komolcu.

Močne opekline je dobila 4-letna Majda Ficko iz Boreče, ko se je vsedla na vroč štedilnik in se opekla.

Levo nogo pod kolonom si je zlomil Rudolf Benkič iz Vadarec, ko je med igranjem nerodno padel.

6-letni Ludvik Sebnjanič iz Sodišincev si je na sadnem mlinu hudo poškodoval levo dlan.

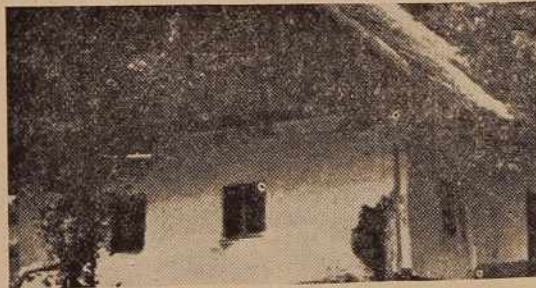
Ko se je 8-letni Danijel Tuberla gugal na gugalnici, se je udaril ob železni klin, ki mu je zarezal dolgo in globoko rano na desni podkolenici.

Vsi se zdravijo v soboški bolnišnici.

228 let stara hiša v Prlekiji

Na Gomili v Prlekiji je letos doslužila hiša, ki je bila zgrajena leta 1725. Njena častiljiva starost — 228 let — je povezana s tremi rodovi, katerim je tudi v burnih časih dala zatočišče. Zanimivo je, da so

vesa. Zadnji gospodar je imel namreč ozorno urejeno trsnico in drevesnico, zato pa je bil priljubljen daleč naokoli. Po zadnji vojni je bil v hiši tudi sedež krajevne ljudske oblasti.

Zadnji gospodar hiše (star je 76 let, njegova žena pa dve leti več) se je izselil iz hiše predlani. Zemljo je razdelil med troje otrok, ki so si ustanovili svoje domačije. Njihove hiše pa niso več lesene, marveč zidane in pokrite z opeko. V njihovi zibelki (stari lesenjači) pa se je rodila tudi ideja o turizmu v tem prelepem prlekem kotičku, gradnji razglednega stolpa in gasilskega doma, skratka o vsem, kar imenujemo z eno besedo: napredek!

Vsi njeni prebivalci dosegli visoko starost: od 70 do 86 let. V njej so sprva prebivali vaški obrtniki, pozneje pa tudi napredni vinogradniki. Nekdanji gospodar Janž Tikvič se je leta 1848 udeležil vojne na strani Avstro-Ogrske proti Italiji — za Lombardijo. V bitki z Lahi (kot frontni stambore je odbil močan napad sovražnika) je bil odlikovan z zlato kolajno I. reda. Od leta 1910 pa do sedaj so v to »zgodovinsko« kajžo radi zahajali številni vinogradniki po cepljenke in sadna dre-

Soboški sodnik za prekrške — iz njegovega predala

Novo ustanovljene občine morajo imeti tudi sodnika za prekrške. Ker pa še nimajo dovolj sposobnih ljudi, opravlja sodnik za prekrške občine M. Sobotačasno svoje posle tudi za občine Cankova, Grad, Gor. Petrovci in Martjanci. Dela ima dovolj.

Ljudje se nikakor ne morejo ali nočejo privaditi, da je treba zakone in druge predpise spoštovati in se po njih ravnavati. Tako je bilo v zadnjem času izrečenih več kazni za razne prestopke.

Mizarski mojster J. S. iz Mlajtincev mora plačati 5000 din, ker je svoje vajence uporabljaj za poljska dela.

S. K. iz Vučje Gomile je poškodoval javno cesto. Kaznovan je dvakrat, skupno za 2.500 din.

Ker je o sebi dajala neresnične podatke, je bila kaznovana V. C. s Suhega vrha s 1.500 din.

Zaradi samovoljnega pobeza v delovnega mesta je bil kaznovan S. J. iz Gančan z 2000 dinarji.

S. M. iz Rogoševca je v vinjenem stanju zavezil na svojem vozu več otrok v jarek in tako ogrožal njihovo življenje. Obsojen je bil na 2000 din.

Zaradi ogrožanja javnega reda in prometa v vinjenosti je bil obsojen S. H. s 1000 din kazni, ker se je v vinjenosti vozil po cesti sem in tja in — kričal.

J. S. iz Rogoševca je pregloboko pogledal v kozarec, sedel na kolo in se v Pertoči zapeljal v jarek. Končno pa je še

dobil 1000 din kazni.

Cevljarški pomočnik S. H. iz Rogoševca ni upošteval zakonskih predpisov o trgih in sejnih. Blago je prodajal za svoj račun. Kazen 3000 din.

Enaka kazen je doletela F. G. iz Nuskovca, ker je na sejmih prodajal klobase za svoj račun.

Prenočišče sta dajali osebama, brez da bi jih prijavili. M. S. iz Kroga, kaznovana s 1000 din in M. F. iz Prosečke vasi, kaznovana s 700 din.

Mnogo večjih kmetov je bilo kaznovanih zaradi tega, ker niso redno pošiljali otrok v šolo. Največ takih otrok je pastirčkov. Tako je bil kaznovan kmet V. V. iz Vadarec z 2000 din.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota

o b v e š č a :

VLAGANJE PROSENJ ZA PLESNE PRIREDITIVE. V smislu sklepa funkcionarjev Občinskih gasilskih zvez je v bodoče vlagati prošnje za plesne prireditve (veselice) pri Občinskih gas. zvezah. Prošnje morajo biti pisane v dvojniki. V istih morata biti navedena člana UO, ki odgovarjata za red in mir. Obračune veselice bodo društva v bodoče predlagala pristojnim občinskim gasilskim zvezam. Ta sklep velja od 1. nov. naprej. Vse prošnje pa morajo biti vložene najmanj 14 dni pred prireditvijo.

PLAČILO FESTIVALNE TAKSE. Glasom sklepa UO GZLSR mora vsako PGD, ki priredi plesne veselice, odvesti takso v iznosu 500 din. Takso pobira Okrajna gas. zveza. Društva, katera so tekom leta priredila veselice, naj nemudoma plačajo prepisano takso.

PODCASTNISKA SOLA. Ker nismo prejeli zadostno število prijav za 1. tečaj podcastniške soles, ki se bo predvidoma pričel 21. novembra, pozivamo društva in sekt. štabe, da nemudoma dostavijo prijave za svoje kandidate. Rok 10. XI. 1955.

STROJNISKI TEČAJ. V kolikor prejmemo zadostno število prijav za strojniški tečaj, se bo isti pričel 15. novembra t. l. Tečaj bo trajal 4 dni.

Vabimo društva, ki se nimajo kvalificiranih strojnikov, da nemudoma prijavijo svoje kandidate.

Iz pisarne OGZ

PROMETNA NESREČA V MARKOVCIH

Zadnje nedeljo ob 15.30 je prišlo na državni cesti v Markovcih do prometne nesreče, ki pa na srečo ni terjala žrtev in večje škode: nasproti avtobusa (vodil ga je J. Mihal, privozil pa je iz M. Sobote proti Lendavi) se je pojavil voznik M. Podleskec iz M. Sobote. Pri srečanju obeh vozil se je Podleskov konj splašal, začel skakati, se dvignil na zadnje noge in porinil voz nazaj. Sofer J. M. se je hotel izogniti nesreči, zato je z avtobusom zavezil na skrajni desni rob ceste; cesta je bila blatna, zato je avtobus zdrknil v jarek. V njem je bilo 10 potnikov, ki so ostali nepoškodovani. Škoda znaša 15.000 din.

PIONIRJI SO TEKMOVALI

V petek, 28. okt. je bilo okrog osnovne šole v Petrovcih zelo živahno. Zbrali so se pionirji, da bi se pomerili v šahu, odbojki, teku čez drn in strn in v igri zmed dvema ognjem. Škoda, da se tekmovalnja niso udeležili tudi pionirji iz Markovca, Šalovec in Domanjševca.

Tekmovalje je bilo živahno in zanimivo, saj je bilo pri tekmovalju tudi precej vnetih navijačev.

V šahu si delita prvo in drugo mesto skupini iz Križevca in Dolencev — ti pionirji se bodo v kratkem še enkrat pomerili. V igri med dvema ognjema so zmagali pionirji iz Zornavele, v odbojki in v teku čez drn in strn pa pionirji iz Križevca.

Podpiranje beračenja s tem, da dajemo beračem denar ali drugo, je tudi kaznivo. Zaradi takega prestopka sta bili kaznovani E. F. in S. N. iz Kupšincev po 500 din.

Administrativno komercialno žensko moč iščemo

Pogoji: dovršena ekonomsko komercialna šola z nekaj prakse. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe v rokopisu je poslani na:

TEHNOPROMET, MURSKA SOBOTA

Tedenski koledar

Nedelja, 6. novembra — Lenart
Ponedeljek, 7. novembra — Zdenka
Torek, 8. novembra — Bogomir
Sreda, 9. novembra — Nevenka
Četrtek, 10. novembra — Andrej
Petek — 11. novembra — Martin
Sobota, 12. novembra — Emil

KINO

MURSKA SOBOTA — 5. in 4. novembra ameriški film »Zig preteklosti« — 5. in 6. novembra ameriški barvni film »Mec in rožica« — 8. in 9. nov. ameriški film »Sled v lukij« — 10. in 11. nov. avstrijski film »Jaz in moja žena«.
GRAD — 6. nov. švedski film »Gospodična Julijca«.
CEPINCI — 6. novembra francoski film »Panika«.
VELIKA POLANA — 6. nov. jugoslovanski film »Stojan Mutikaša«.
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 5. in 6. nov. ameriški film »Venecijanski lopov« — 9. in 10. nov. ameriški film »Zadeva Paradiž«.
RADGONA — 5. in 6. nov. nemški film »Dvojčice« — 8. in 9. nov. angleški film »Maggie«.
RADENCI — 5. in 6. nov. ameriški barvni film »Niagara« — 10. nov. amer. film »14 urc.«
LENDAVA — 4. in 6. nov. ameriški film »Grad iluzije« — 8. in 9. nov. ameriški barvni film »Ostržek«.

SEJMI

Beltinci v soboto, 5. novembra živinski in kramarski sejem. Cankova v petek, 11. novembra živinski in kramarski sejem. G. Slaveči v torek, 8. novembra živinski sejem. Kuzma v petek, 11. novembra živinski in kramarski sejem. Lendava v torek, 8. novembra živinski sejem. Puconci v četrtek, 10. novembra živinski in kramarski sejem. V sredo, 9. novembra živinski sejem. Turnišče v četrtek, 10. novembra svinjski sejem. Vel. Polana v petek, 11. novembra živinski in kramarski sejem. Križevci pri Ljutomeru v nedeljo, 6. novembra splošni sejem. Ljutomer v soboto, 12. novembra splošni sejem.

MALI OGLASI

Cenjenim strankam sporočam, da sem odprl SEDLARSKO DELAVNICO v Vešici. Se priporočam! Viktor Rajnar, sedlar, Vešica.

VPREZNO KOSILNICO, rabljeno — prodajo na javni dražbi 20. nov. 1955 ob 14. uri. Prednost imajo državna in združna gospodarstva. — Kmetijsko gospodarstvo OZZ Tešanovci.

VAJENCA

sprejemno takoj v učenje. Pogoji: zdrav, s štirimi razredi gimnazije. Moški imajo prednost. Trgovina z manufakturnim blagom »Zarja«, M. Sobota, Titova 21.

3 Življenjska zgodba prekmurskega sezonca Ivana Bakana

3. Tujski legiji nasproti

Emil mi je večkrat zaupal misel, da se bodo Francozi še prav gotovo poštono spoprijeli z Nemci. Ko sem mu ob nekem takem zaupnem kramljanju dejal, da bi se takrat tudi sam pridružil francoskim borcem, mi je šepnil na uho:

— Eni se že toljejo po malem, drugi se zbirajo... Ali bi res hotel?

— Zakaj ne? — sem zinil kar tja v en dan.

— Potem počakaj do nedelje in drži jezik za zobmi. Jaz poznam človeka, ki zbira take ljudi in to celo z zagotovitvijo dobrega plačila...

Na ta pomenek z Emilom bi morda pozabil, če me naslednjo nedeljo po kosilu ne bi prijel pod pazduho in povabil na kupico žganja v Chateaux.

Šel sem radevolje.

Komaj sva si našla prostor v zakotni krčmi in komaj je Emil privlekel iz hlačnega žepa vinske karte, že se je znašel pri najini mizi nek dolgin, njegov znanec. Emil mi ga je predstavil in dejal, da je to človek, ki zbira borce. Tujcu je bilo to dovolj, potem je kar on povzel besedo in mimogrede naročil žganje.

— Če še niste slišali o borcih-legionarjih, potem vedite, da so to fantje, ki bodo oprali čast Francije. — Svojo pripoved je začel z njihovo proslavljenostjo, potem je govoril o njihovih nalogah, o njihovem afriškem domovanju, ki je bolj podobno izletniškemu taborjenju sredi palmovih gajev kot pa strogemu vojaškemu življenju... Ni pozabil omeniti tudi lepih prejemkov, ki čakajo legionarja, brž ko se stavi pod varstvo legijske zastave.

Afrika, ta črna in ozloglašena celina, mi je ob njegovih besedah postajala vse bolj privlačna. Ko so prisledli še trije, štirje delavci iz »Novega doma« in z odprtimi usti požirali dolginovo pripoved, sem se že prav-

zaprav odločil. Zamikal me je nov svet, zamikalo burno vojaško življenje, pohodi, borbe. Živo sem si celo predstavljaj ohole Nemce, kako bežijo... Že ves omotičen od pijače sem mu začel vpdati v besedo:

— Kako pa hrana?

— Odlična. Evropska in zraven še vino... To za žejo in dobro voljo. Veste, tam pesmi in zabave ne zmanjka!

— Pa so v Afriki tudi naša dekleta? — je zinil eden izmed fantov. Emil se je gromko zasmeljal, dolgin pa je

Pogled na пристanišče Marseille.

privlekel iz žepa nekaj zbledelih fotografij uniformiranih fantov roko pod roko z veselimi dekleti in urno nadaljeval.

— Primojduš, takih deklet zlepa ne boš videl tu... Belih, lepo zagorelih, sladkih... No, fantje, saj se boste odločili, ali ne?

Presenečeni smo se spogledali ob tem nenadnem vprašanju. Hip nato smo se opogumili in bolj zgrgrali kot spregovorili:

— Seveda se bodo — je za vse nas okoli mize dejal Emil.

Dolgin nam je znova nalil, trčil z vsakim posebej in

mu šegel v roko, da bi s stiskom svojih koščenih prstov sklenil nenapisano pogodbo. Vinjeni smo se še naprej zanimali za vse mogoče podrobnosti in mu narekovali svoja imena, ki jih bo moral baje še istega dne poslati komandantu krajevne kasarne »Bertrand«.

Naslednjega dne sem vstal kot po navadi in z bolečo glavo začel pospravljati in zlagati svoje stvari. Bil sem povsem trezen. Fantje, ki so se včeraj z mano vred izjavljali za tujske legije, so zdaj zbijali šale na ta račun in me nagovarjali, naj opustim svoj preuranjeni sklep. Nisem se dal pregovoriti niti njim niti gospodarju, ki me je na vse mogoče načine zadrževal in mi zaradi moje odločnosti celo ni hotel izplačati mesečnega zaslužka.

Emil me je edini pospremil do deželne ceste in mi zaupal, da bo tudi njega kmalu zmanjkalo iz »Novega doma«.

V chateaurouški kasarni »Bertrand« sem se javil dežurnemu oficirju in po krajšem spraševanju podpisal neke listine. Oficir mi je potem dal vozovnico za Marseille, kjer bi me naj čakali oficirji iz zbirnega taborišča.

Na marseilleski postaji sem resda takoj opazil oficirja tujske legije. Prepoznal sem ga po beli prevleki na kapi, na katero so me opozorili v Chateaurouxu.

Srečanje s prvim predstavnikom tujske legije me je malce vznemirilo. Njegova prijaznost in vrvež velikega mesta pa sta blagodejno vplivala na moje živce. Z jeepom me je v desetih minutah prepeljal do zbirnega taborišča St. Nicola.

Bolj kot bližnji marseilleski zaliv je pritegnila moja pozornost prisotnost množice legionarskih kandidatov različnih narodnosti, od Rusov do Italijanov in Spancev. Taborišče je bilo podobno veliki in bučni tržnici, kjer se je barantalo, veseljačilo, kradlo in uhajalo.

Po pregledu mojih listin, ki so ga izvršili organi Drugega biroja, so moje odločitev znova postavili na preizkušnjo. Zdej je že vseeno — sem mislil sam pri sebi, dvema oficirjema sem pa v preprosti francoščini izjavil, da sem brez obotavljanja pripravljen vstopiti v legionarske vrste. Srce mi je udarjalo kot kladivo, ko sem podpisal pogodbo za pet let in se obrnil, da bi se skupaj z drugimi odpravil na zdravniški pregled... Mamil in vabil me je nov svet.